

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra výtvarné výchovy

Bakalářská práce

Monika Citová

„Beze slov“

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Beze slov“ vypracoval/a samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.

V Olomouci, dne 17. 6. 2019

.....

Vlastnoruční podpis

Upozornění

Tato práce je jen doprovodným textem k praktické práci (viz. Přílohy)

Poděkování

Mé poděkování patří vedoucí této diplomové práce panu Mgr. Davidu Jedličkovi, Ph.D, za odborné vedení práce, cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování práce.

Obsah

1	Úvod	6
2	TEORETICKÁ ČÁST	7
2.1	Zobrazování lidského těla	7
2.1.1	Figurální malířství a její historický vývoj	7
2.1.2	Realismus a realistické ztvárnění lidské postavy	9
2.1.3	Nová figurace	10
2.1.4	Nová figurace u nás	11
2.2	Zobrazení figury u zahraničních umělců	13
2.2.1	Jan Vermeer van Delft.....	13
2.2.2	Lucian Freud	18
2.2.3	Eric Fischl	22
2.2.4	Edward Hopper	26
2.3	Zobrazení figury v českém prostředí	29
2.3.1	Karel Balcar.....	29
2.3.2	Adéla Janská.....	32
2.3.3	Jan Milkulka.....	35
3	Komunikace.....	38
3.1	Nonverbální komunikace	38
3.1.1	Tělesný kontakt	39
3.1.2	Tělesný postoj	39
3.1.3	Mimika	40
3.1.4	Gestika.....	40
4	PRAKTICKÁ ČÁST	41
4.1	Beze slov.....	41
4.1.1	Návrhy	41
4.2	„Mateřství“.....	44
4.3	„Co si sám neuděláš“	44
4.4	„Zastavení“.....	45
4.5	Použitý materiál.....	46
4.5.1	Plátno.....	46
4.5.2	Olejomalba	46
4.6	Postup práce	47

4.7	Obrazová příloha k praktické části	48
4.7.1	„Mateřství“	48
4.7.2	„ Co si sám neuděláš“	52
4.7.3	„Zastavení“	56
5	Závěr	61
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62
7	SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	63
8	Seznam vyobrazení	64

1 Úvod

„Umělecké dílo, obraz, socha, hudební skladba je výrazem kázně a učí ukázněnosti tím nejúčinnějším způsobem - pouhou existencí, beze slov.“

- Dominik Čipera

Cílem své bakalářské práce jsem si zvolila vytvoření kolekci obrazů zaměřenou na lidskou figuru, respektive její část, a tou jsou ruce. K zaměření této práce mě přivedly běžné okolnosti z mého života. Velmi často cestuji vlakem či jinou veřejnou dopravou. A tak lidé, se kterými trávím společný čas po dobu cestování nebo v jiném uzavřeném i neuzavřeném místě, mě inspirovali k vytvoření této práce. Při pozorování lidí kolem sebe, ať už se jedná o jakékoliv místo, mě fascinují ruce. Ať už jsou to ruce malého dítěte, které je používá k dorozumívání s matkou. Zkrátka při pohledu na všechna ta gesta pomocí rukou či celého těla mi otevírá vnitro sledovaného. Díky vzhledu rukou lze poodhalit, čím se daný člověk zabývá, kde pracuje, žije, jak je starý. Zda o sebe pečuje či jakou má náladu, zda je nervózní, chudý či zámožný.

Práce sestává ze tří vekoformátových pláten v rozměru 140 × 150 cm. Každé z těchto pláten se zabývá jinou problematikou, kde jsou pro mne důležité funkce rukou v životě člověka. Dále je mi tohle téma velmi blízké ze stále se opakujících námětů v malířství po celá staletí.

V teoretické části této práce se zabývám především fenoménem figurální malby a její různé umělecké vývoje. Převážnou část teoretického textu věnuji umělcům, kteří i oni svými obrazy a díly inspirovali. A zároveň stručně popíši techniku, kterou jsem si vybrala pro zpracování praktické části a tj. olejomalba na plátně, která je mi už od střední školy velmi blízká a vhodná pro zpracování této práce.

V praktické části zdokumentuji svoji cestu přípravy a následné realizace obrazů a podrobný technologický postup.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Zobrazování lidského těla

Umělci vždy zobrazovali to, co je nejvíce zajímalo, co zaplňovalo jejich prostor kolem nich, ale i jejich myšlení a city. Lidské bytosti se staly středem výtvarného díla; vedle podobizny (portrétu) to je zobrazení celého lidského těla (postavy, figury), nejčastěji pak nahé lidské postavy (aktu).¹

U člověka nehovoříme jen o kráse těla (tvarů), ale i o kráse duševní, kráse charakteru, tedy o kráse vyššího druhu a dlouhodobějšího trvání. Zachycení lidské postavy má i jinou funkci než zobrazení krásna. Stává se symbolem, personifikací či alegorií. Velmi často je to symbol či zosobnění krásy – mateřství, národa, vlasti, hudby, revoluce, spravedlnosti, cti, ale také zla a války.²

2.1.1 Figurální malířství a její historický vývoj

Zobrazení figury se napříč historií znázorňovalo odlišnými způsoby a rozdělit tento vývoj do určitých kategorií je nelehký úkol. Proto je nezbytné řadu historických souvislostí vynechat a zaměřit se alespoň na klíčové definice směrů pro srovnání pojmů těla dříve a dnes.

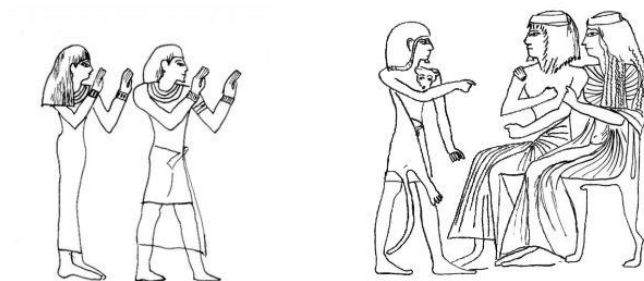
Již od pravěku se setkáváme se zobrazováním lidské figury, a to například ve formě sošek, nástěnných maleb atd. Egypťané využívali hieratické perspektivy a frontálního zobrazení postav. V antice byl důraz kladen na zobrazení dokonalých proporcí těla a hledání ideálu krásy. Ve středověku se nejčastěji zobrazovaly biblické náměty a těla svatých. Figurám byly propůjčovány atributy, které křesťanskou víru reprezentovaly. V renesanci se autoři navraceli k antice, doba se vyznačovala zájmem o člověka a jeho studii, kladli tedy i důraz na anatomii člověka. V době baroka se mimo jiné rozšířil námět ženského aktu a zobrazovaly se přirozené a robustní tvary postav. Pro klasicismus je typický opět návrat k antice, znázornění postav bylo přísné, symetrické a strohé. Dostáváme se již do 19. století, kde se projevil principy romantismu, se kterým se pak pojilo zobrazování rozervaného člověka, kladl se

---

¹ TEISSIG, Karel a Ivan HRDINA. *O kresbě: Základy kreslířských technik. Druhé. Praha: Mladá Fronta, 1982. s. 41.*

² *Tamtéž, s. 43*

důraz na cit a náladu. V realistických tendencích šlo o zobrazení skutečnosti bez jakýchkoli příkras, často se zpodobňovaly například postavy venkovanů a zemědělců při práci. Impresionismus zachycuje prchavý okamžik, vyznačuje se uvolněným rukopisem a skicovitostí.³

Obrázek č.1. Hieratické perspektivy a frontálního zobrazení postav v Egyptě⁴

Obrázek č.2. Doryforos, Polykleitos, 450 – 445 př. n. l, tzv. „kontrapost“⁵

Obrázek č.3. Peter Paul Rubens, Tři Grácie, 1639 - Robustní ženské postavy v baroku⁶

³ KOLEGAROVÁ, Jana. Zobrazení lidské postavy [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/380233/pedf_m/Kolegarova_ucebni_listy_cernobile_lpfbclx.pdf

⁴ KOLEGAROVÁ, Jana. Zobrazení lidské postavy [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/380233/pedf_m/Kolegarova_ucebni_listy_cernobile_lpfbclx.pdf

⁵ Tamtéž

⁶ Tamtéž

Obrázek č.4. Jacques – Louis David, *Madame Récamier*, 1880 - Klasicistní zobrazení figury⁷

V druhé polovině 20. století se objevuje řada dalších nových směrů, které se staví k figuře velmi odlišně. Postupně dostávalo stále více prostoru abstraktní vyjádření a jednou z reakcí na toto umění byli v 60. letech 20. století malíři tzv. Nové figurace, kteří začali postavu zobrazovat ve zcela novém pojetí. Kladli důraz na rysy postavy a na emoce, „člověk na plátně je plný revolty proti společnosti, jeho výraz je vyhraněn do intenzity nočních mūr a porušených lidských forem.“⁸ V neposlední řadě se objevuje i fotorealismus, vyznačující se svým návratem k realistickému pojetí figury. Lidské tělo se stalo i samotným uměleckým dílem, a to například v body-artu, či v umění akce. Gesto a pohyb je poté důležitý v akční malbě.

2.1.2 Realismus a realistické ztvárnění lidské postavy

19. století nebylo ovládáno jediným slohem, jak tomu bylo v předešlých obdobích. Zatímco jeho první polovina byla vyplněna zápasem klasicismu a romantismu, ve druhé polovině nastává obrat k přítomnosti, k pokorku, k realismu. *Název reaslismus vychází z latinského **realis** – skutečný.* Revoluční hnutí v roce 1848 otřáslou celou Evropou, technické vynálezy měnily tvář světa a vědecký pokrok dával naději na lepší budoucnost. Cílem snažení se stávala objektivita, nový přístup se snažil odprostit od „osobního činitele“, na prvním místě byla schopnost realitu přesně pozorovat, aniž by byla deformována fantazijními představami.

V umění jde o směr, který podává věrný, umělecky pravdivý, objektivní obraz skutečnosti. Jako realismus bylo označeno hnutí, které vzniklo ve Francii před polovinou 19.

⁷ Tamtéž

⁸ HRUBÁ, Markéta. *Jsem to já, selfie a já* [online]. Brno, 2018 [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/gdi2r/Bakalarska_prace_-_Marketa_Hruba.pdf. Bakalářská práce. MASARYKOVA UNIVERZITA Fakulta pedagogická, Katedra výtvarné výchovy. Vedoucí práce Mgr. Petr Kamenický.

století a bylo zastoupeno malíři G. Courbet, H. Daumier. Směřovali k němu i krajináři barbizonské školy.⁹

2.1.3 Nová figurace

Figurativní umění je ta oblast výtvarného umění, která v protikladu k nefigurativní tvorbě dovádí svou estetickou strukturu k individuálnímu tvaru, jenž je v těsnosti či volné relaci – významově i esteticky důležité – k individualizovaným formám jevové skutečnosti. Mezi jednotkami vnějšího světa patří lidská postava k útvarům nejzajímavějším a nejsložitějším. Odtud blízkost termínů figurace a figurální tvorba. Figurativní umění v užším smyslu jím rozumíme především ta umění, která se konforťují s fenomenalitou člověka.

Staré figurativní umění v podstatě předpokládalo, že cílem umění je esteticky reprodukovat vnější strukturu objevů. I když kubismus došel k realitní samostatnosti obrazové skutečnosti, zůstával ve svém celkovém zacílení stále objektivním realismem.

Nová figurace je neobjektivistická v tom smyslu, že nechce podávat zprávu o strukturách mimo člověka, nýbrž prostřednictvím těchto struktur podat zprávu o *lidském světě člověka*, jeho konkrétní situovanosti, o struktuře hodnot, jež vytvářejí pravou realitu lidského bytí. Nová figurace tedy reaguje objektivní jevovost jako cíl tvorby, ale popírá ji absolutně, nýbrž dialekticky. Posunuje ji do polohy *znaku*, jenž je s to zprostředkovat lidem styk s esoterickou a nepostižitelnou říší hodnot.¹⁰

Stará koncepce figurace měla ovšem sama dvojí tvář: klasickou ant. moderní. Základem první byla antika a renesance, základem druhé kubismus. Klasický estetický ideál antický a renesanční vtěloval do svobodně viděného tvaru obecnou filosofickou představu, respektoval jednotu času, místa a děje. Kubistická figurace vytvořila novou gramatiku, plnou nezvyklých tvárných dekompozic, jak je známe z díla Picassova. Konec konců však mířila k výtvarnému řádu reality a tak při averzi vůči klasicismu, kterou známe např. z výtvarných konfesí Fillových, byl kubismus v jistém slova smyslu klasicismus moderní doby.¹¹

⁹ [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: http://plant.ffa.vutbr.cz/~jiricek/prenos/marky/dejiny/kap_25.pdf

¹⁰ NOVÁK, Luděk. Nová figurace. 5. Praha: OBELISK, 1970., s.5

¹¹ NOVÁK, Luděk. Nová figurace. 5. Praha: OBELISK, 1970., s.6

Nejporozuhodnější výklad dobového problému podal však malíř *Francis Bacon*. V jeho díle nejde již o sociální či životní kritiku, v jejímž pozadí intervenují neustále jednoduché, pozitivní humanistické ideály. Baconova tvorba vychází z existenciální deziluze. Člověk jako symbol pozitivních hodnot je vystřídán vidinou biologického tvora, zmítaného svými vášněmi. Jako protějšek se pak vynořuje vize krutého hodnostáře, „kardinála“ pomyslné společenské hierarchie, který hájí její principy nemilosrdně a bez ohledu na jedince. Baconova forma navazuje na expresionismus, ale do středu zájmu dosazuje filosofickou myšlenku, zbavuje obsah objektivitu a formu odprošťuje od parazitování na viditelné skutečnosti.¹²

Obrázek č. 5. *Francis Bacon, Tři studie Luciana Freuda, 1969*¹³

2.1.4 Nová figurace u nás

I když tu jde o odlišné východisko, není nezajímavé připomenout dadaistický narativismus Grossových *Strojů před Penzijním ústavem* nebo metafyzickou Hudečkových *Nočních chodců*. Není jistě též náhodné, že na novou problematiku pop artu a nové figurace zareagovali ze starší generace Hejna a Jiroudek. *Jiří Kolář* zaútočil na problém figurace spojenými prostředky meč artu. Tradice českého kubismu Fillovy školy, jak ji reprezentovala Trasa, směřovala sice k nové konkrétnosti, avšak spíše slohově ukázněné. Nejosobitější náběhy a později i realizace najdeme v malířském a grafickém díle *Květy a Jitky Válových*.

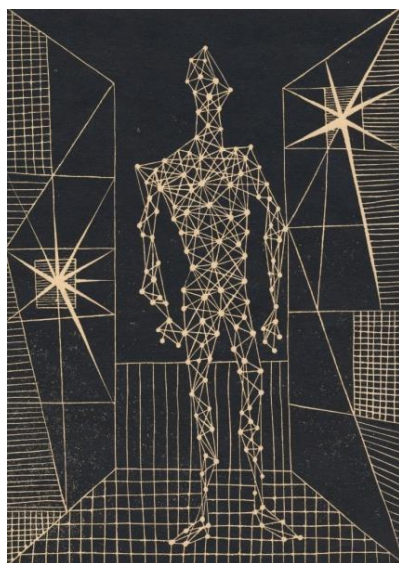
¹² Tamtéž, s.7

¹³ KOLEGAROVÁ, Jana. Zobrazení lidské postavy [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/380233/pedf_m/Kolegarova_ucebni_listy_cernobile_lpfzbcx.pdf

Také poslední sochařská tvorba *Evy Kmentové* pracuje radikálně dekompozicí lidské postavy, s metodou otisku a významovou mnohoznačností.¹⁴

Obrázek č. 6. František Gross, *Strojky před penzijním ústavem*, 1936¹⁵

Obrázek č. 7. František Hudeček, *Noční chodec*, 1945¹⁶

¹⁴ NOVÁK, Luděk. *Nová figurace. 5. Praha: OBELISK, 1970. s. 17- 18*

¹⁵ In: Artlist.cz [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z:

https://www.google.com/search?q=franti%C5%A1ek+gross+strojky&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=UaA1Oa3cmxVTUM%253A%252CUkHh52sYZJC9LM%252C_&vet=1&usg=AI4_-kSMI3N3RAGV8Y_W471wctkCh4fvPg&sa=X&ved=2ahUKEwj3sWzkJbiAhXMKVAKHaszC4QQ9QEWA3oECAkQCA#imgsrc=UaA1Oa3cmxVTUM:&vet=1

¹⁶ In: Galerieubetlemskekaple.cz [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: <https://www.galerieubetlemskekaple.cz/katalog-del/nocni-chodec-5/>

Obrázek č. 8. Jiří Kolář, *Zasněná Venuše*, 1969¹⁷

Obrázek č. 9. Jitka a Květa Válový, *Ve vlaku*, 1968¹⁸

2.2 Zobrazení figury u zahraničních umělců

Následující umělci byli pro mě velkou inspirací v oblasti figurální malby a námětů, ale také mě nadchli pro svoji techniku malby a jedinečnost. Autoři se věnují podobné tématice, ovšem každý jiný způsobem, ať už se jedná o výtvarné ztvárnění či řešení problému tématu.

2.2.1 Jan Vermeer van Delft

Jan Vermeer van Delft je pro mě velkou inspirací z pohledu námětu na mé obrazy, ve kterých zobrazuji běžné denní činnosti člověka. A to i tento holandský malíř ztvárňoval ve svých obrazech. Velmi ráda se koncentruji v jeho díle na gesta rukou, řeč těla, výraz v obličeji, nasvícení místnosti a zobrazované figury.

¹⁷ In: Novinky.cz [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/334259-recenze-balance-vytvarne-kreativity-a-modernosti.html>

¹⁸ In: Artlist.cz [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/dila/ve-vlaku-5068/>

Holandský malíř Jan (také Johannes nebo Joannis) Vermeer van Delft se narodil 31. října 1632 v Delftu. Vermeer byl mistrem harmonických domácích žánrových výjevů z každodenního života. Pracoval velmi pomalu a pečlivě, používal jasné a zářivé barvy, které aplikoval v zajímavých kompozicích světla a stínu. Jeho oblíbenými barvami byla čekankově modrá a okrová. Vermeerovy obrazy vyzařují tajemnou krásu, již byl Vermeer mistrem. Je pravděpodobné, že ve své tvorbě používal *cameru obscuru*, kterou dosahoval precizních kompozic a perspektivy, nicméně žádné jeho nákresy či skici se do dnešní doby nezachovaly.¹⁹

Jan Vermeer byl největším mistrem interiérových žánrových výjevů. Díky preciznímu zpracování dokázal naplnit své díla propracovanou a neopakovatelnou atmosférou. Inspiraci nacházel mezi velkými vlámskými mistry, ale rozvíjel i svůj vlastní originální styl. Malby mají mimořádnou výraznost a nezvykle poetické kouzlo. Svou pozornost přenáší především na malování intimních žánrových scén.²⁰

První Vermeerova plátna představují mytologické témata. Později dominovaly v jeho tvorbě výjevy z každodenního života, které vyjadřovaly morální nebo politické poselství. Typické pro jeho tvorbu bylo zobrazování důvěrného vztahu mezi dvěma osobami. Často se v jeho dílech objevuje motiv listů, ať už jejich psaní nebo čtení. Nejznámější obrazy zobrazují interiéry a pohledy na lidi, v nichž jsou jeden až dvě postavy pohrůžené do nějaké činnosti (píší, čtou nebo hrají na hudebním nástroji). Nacházejí se v krásných interiérech s orientálními koberci, s perlami většinou na krku a turbany na hlavě. Jen ve dvou dochovaných dílech jsou zachyceny pohledy na města.²¹

Vermeerova odvaha tkví v tom, že pracoval v plném světle. Jeho předchůdci se domnívali, že jelikož obraz zůstává vždy mimo oblast přirozeného osvětlení, lze navodit dojem tohoto světla pouze sestupem po škále valérů, zesilování stínů, tak aby se jas, jakkoli je jinak nedokonalý, posílil pomocí kontrastů.²² Z této metody podrží Vermeer pouze objev kontrastu a jeho zdrojů; klade vedle sebe všude, kde je to jen trochu možné, světlo a stín, aby je zvýraznil vzájemným nárazem; vyzdvihuje takto pomocí odlišného valéru každý tvar nad podklad, na němž se rýsuje. Jestliže však Vermeer i nadále používá kontrastu, převrací jeho proporce: místo aby nasazoval světlo do rozsáhlých stínů, dělí stíny mezi spousty rozjásaných světél. Tato technika, v níž se plně projevila Vermeerova genialita, se ve skutečnosti uplatnila

¹⁹ Artmuseum.cz [online]. 2009 [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=654

²⁰ Www.artmuseum.cz [online]. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: <https://www.vytvarnavychova.sk/maliari/72-jan-vermeer-van-delft>

²¹ Tamtéž

²² HUYGHE, René a Piero BIANCONI. Vermeer. Praha: Odeon, 1981, s. 7.

především mezi dvěma údobími: mládím, kdy se teprve nejasně rýsuje, a určitým úpadkem na sklonku umělcovy dráhy.²³

„Vermeerovo světlo naprosto není umělé: je přesné a přirozené tak jako v přírodě, takové, že by uspokojilo i úzkostlivého fyzika. Paprsek, jenž vstoupí do rámu, protne prostor od jednoho konce k druhému. Světlo jako by vycházelo z malby samotné a prostoduchý divák se snadno může domnívat, že se jas prodírá mezi rámem a plátnem. Jednou přišel kdosi k panu Doublovi, u něhož byl na malířském stojanu vystaven *Voják a směřící se dívka*, a šel se podívat dozadu za obraz, aby zjistil, odkud vychází to divukrásné záření v otevřeném okně. Proto se ostatně k Vermeerovým obrazům tak dobře hodí černé rámy.“²⁴

W.BÜRGER [E.-TH.-THÓRE], Van der Meer de Delft, 1866

Obrázek č. 10. J.Vermeer, *Voják a směřící se dívka*, 1658²⁵

Na rozdíl od jiných umělců je jeho dílo poměrně skromné. Ani výběr interiéru Vermeerovi nepřidělávalo mnoho starostí. Bez jakýchkoliv zábran použil své zákoutí v pracovně u okna hned pro několik svých obrazů, které jsou charakteristický právě tímto

²³ Tamtéž, s.8

²⁴ Tamtéž s.11

²⁵ In: Viriquetzahh.wordpress.com [online]. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: <https://viriquetzahh.wordpress.com/2011/10/24/militar-y-mujer-sonriente/>

oknem a světlem, kterým obrazy dostaly svoji mystickou podobu. Například *Mlékařka*, *Dívka se sklenicí vína*, *Dívka čtoucí dopis u otevřeného okna*, *Alegorie víry*, *Astronom*, *Dáma píšící dopis se svojí služebnou*, aj..²⁶

Obrázek č. 11, J. Vermeer, *Mlékařka*, 1658²⁷

Obrázek č. 12, J. Vermeer, *Dívka se sklenicí vína*, 1659 – 1660²⁸

²⁶ www.odmaturuj.cz [online]. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: <https://www.odmaturuj.cz/malirstvi/vermeer-van-delft/>

²⁷ In: www.vytvarnavychova.sk [online]. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: <https://www.vytvarnavychova.sk/maliari/72-jan-vermeer-van-delft>

²⁸ In: www.artmuseum.cz [online]. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=232

Obrázek č. 13., J. Vermeer, *Dívka čtoucí dopis*, 1657–1659 ²⁹

„Vyšívání“

Dívka na obraze pracuje soustředěně a trpělivě, jako by ani nevěděla, že ji někdo sleduje. Vermeer ji namaloval podobně pečlivě, do detailu. Barvy jsou tlumené, na obraze není nic výrazně ostrého - styl obrazu odpovídá poklidnosti tématu. ³⁰

Obrázek č.14., J. Vermeer, *Krajkářka/ Vyšívání*, kolem r. 1669 – 1670 ³¹

²⁹ In: www.loosovavila.cz [online]. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: <https://www.loosovavila.cz/akce/2019/1/23/pednka-mal-jan-vermeer-dvka-touc-dopis>

³⁰ In: www.slavneobrazy.cz [online]. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: [https://www.slavneobrazy.cz/vermeer-jan-vysivani-\(krajarka\)-ido-2319](https://www.slavneobrazy.cz/vermeer-jan-vysivani-(krajarka)-ido-2319)

³¹ In: www.artmuseum.cz [online]. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=245

2.2.2 Lucian Freud

Rodina Luciana Freuda patří k evropské intelektuální elitě. Jeho dědeček Sigmund Freud (1856 - 1939), autor psychoanalýzy, je jedním z nejvýznačnějších myslitelů dvacátého století. Freudovi přišli do Vídně z Moravy v polovině 19. století. Začíná studovat architekturu, později stráví rok v mnichovské Akademii výtvarného umění, kde se s nadšením věnuje kresbě a malířství. Poté, co se stane diplomovaným architektem, usadí se v Berlíně a ožení se s Lucií Braschovou, dcerou bohatého obchodníka. Lucian, který se tu 8. prosince 1922 narodí, vzpomíná na reprodukce Hokusaiových obrazů, jež visí na stěnách jejich německého domu.³²

Když o něm přátelé a blízcí hovoří, zdůrazňují jeho pracovní zápal. Po válce vzrůstá počet obrazů, které Freud maluje. Malíř pravidelně navštěvuje londýnská muzea. Je výborně obeznámen s tvorbou malířů XX. století, kopíruje obrazy starých mistrů i svých současníků, aniž by přitom přerušil práci na vlastních plátnech. Kromě francouzského umění nachází Freud inspiraci v německém a vlámském malířství. Živý zájem Luciana Freuda vzbudí rovněž francouzská literatura a filozofie. Rozhodující roli v procesu osamostatňování malířů náležejících k londýnské škole sehraje Sartre.

Na sklonku 40. let se Freud seznámí s nejvýznamějšími londýnskými malíři své generace. Především je to Francis Bacon (1909 - 1992), jehož si velice váží a bude mu nejednou pózovat.³³ Freud je silně spjat se svým ateliérem v Paddingtonu. Maluje tu i po svatbě s Lady Caroline Temple Blackwoodovou. V roce 1970 umírá otec umělce. Jeho smrt zapříčiní hlubokou depresi malířovy matky. Freud v té době začíná pracovat na cyklu neobyčejně pronikavých portrétů. Skutečné ocenění se jeho tvorba dočká teprve titul „Companion of Honour“.³⁴

Jak plyne čas, věnuje Freud stále více pozornosti portrétu. Lidská postava se dostává do centra jeho tvorby. Všechno ukazuje na to, že se jedná o malířskou reakci na triumf abstrakce a s tím spojené zpochybňování figurativního umění.

Kritik Jean Clair vidí vyzývavý postoj Luciana Freuda v mnoha širších souvislostech : „ Problém není jen v obyčejném porušení zákazu figurace, vyneseního společností. Je již obsazen v otázce: Jak přestavit jednotlivce jako takového, jedinou bytost, jednotlivé tělo, po

³² Největší malíři: Život, inspirace a dílo. Eaglemoss International, 2000, (130). ISSN 1212-8872. , s.3

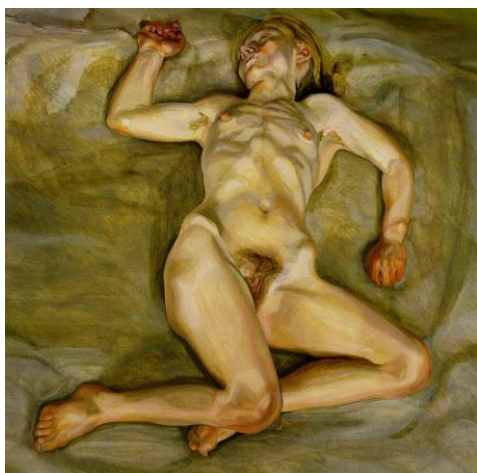
³³ Tamtéž, s.4

³⁴ Tamtéž, s.7

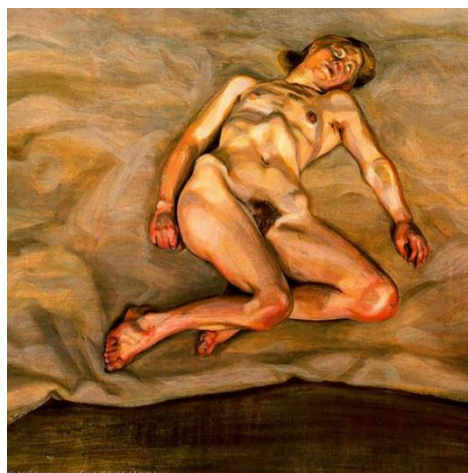
všech těch masových smrtích, kterých bylo dvacáté století svědkem? Jak vzkřísit tělo po epoše plynových komor?“³⁵

Houževnatost, s níž se Freud ve své tvorbě vrací k lidské postavě, je důsledkem vědomého rozhodnutí vrátit k životu jednotlivce i s jeho osobností. Freud proto nejraději představuje nahé, postavy žen a mužů, zbavené jakékoli společenské souvislosti (symbolizované oděvem).

V obou verzích Spící nahé dívky se malíř snaží ztvárnit individuální, jedinečný charakter modelu tím, že se vzdává idealizovaného aktu, jak jej prezentovalo mnoho malířů počínaje renesancí. Detaily těla tu zachytil s intenzitou, jež vzbuzuje takřka rozpaky. Tělo spící dívky autor zachytil v obou zde představených verzích se všemi detaily. Zarůžovělá pokožka, určité deformace - ve svém přísném realismu malíř nedělá žádné ústupky. Nahé tělo z Freudova obrazu připomíná tvorbu vídeňských malířů z počátku dvacátého století, zejména práce Egona Schieleho (1890 - 1918). Freud ale s mnoha větší silou než jeho předchůdci nabízí vlastní, neobyčejně drsnou verzi aktu.³⁶

Obrázek č. 15, L. Freud, *Spící nahá dívka II*, 1968
olej na plátně, 55,8 × 55,8³⁷

Obrázek č. 16, L. Freud, *Spící nahá dívka I.*,
1961, olej na plátně, 61 × 61 cm³⁸

Společně s portrétem *Rose* dosáhl Freud hranic ženského aktu. Obraz je pro moderního diváka stejně provokativní, jako byl svého času Courbetův *Počátek světa*. Spojení s obrazem francouzského malíře se zdá očividné. Freud cíleně zakrývá oči ležící ženy zvednutou rukou. Eliminuje tak základní prvek portréту, tedy pohled, proto se pozornost

³⁵ Tamtéž, s.16

³⁶ Největší malíři: Život, inspirace a dílo. Eaglemoss International, 2000, (130). ISSN 1212-8872., s.17

³⁷ In: Theartstack.com [online]. [cit. 2019-5-21]. Dostupné z: <https://theartstack.com/artist/lucian-freud/naked-girl-asleep-ii-19>

³⁸ In: Wikioo.org [online]. [cit. 2019-5-21]. Dostupné z:

<http://wikioo.org/paintings.php?refarticle=8XYG74&titlepainting=Naked%20Girl%20Asleep%20I&artistname=Lucian%20Freud>

diváka koncentruje na ženské tělo vystavené na odiv. Freuda lze považovat za umělce tvořícího ve znamení realismu, směru, jehož centrální postavou je právě autor Počátku světa.

Při zobrazení neopakovatelnosti a vyjímečnosti modelu pomáhá Freudovi jeho dovedné operování barvou. Těla obvykle maluje odstíny přecházejícími od bílé přes všechny nuance anatomických barev lidského těla, až po živě červenou.³⁹

Obrázek č. 17, L. Freud, *Rose*, 1978-1979, olej na plátně, 91,5×78,5 cm⁴⁰

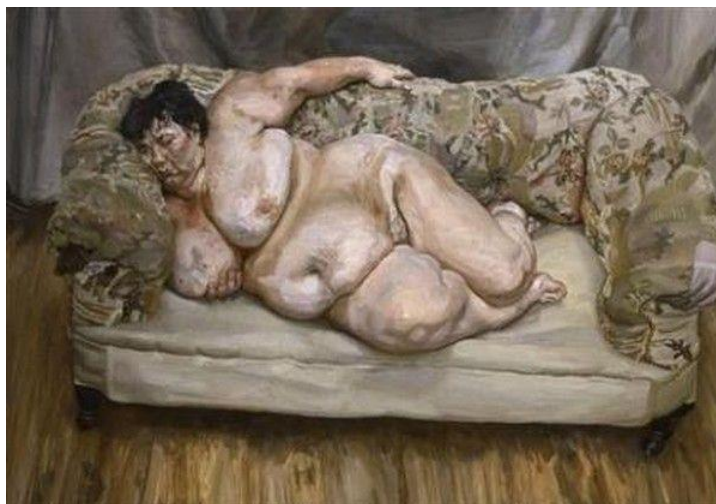
Zřejmě neslavnější autorovo dílo zachycuje Sue Tilley, modelku známou jako *Big Sue*, jak spí v životní velikosti na ošumělém divanu.⁴¹ Nás Freudova syrovost a opilost malbou vedou k tomu, abychom akceptovali obtěžující obezitu této do křesla se svalyví angličanky. Její dokonale vystižené tělo neuvěřitelných rozměrů je ódou na lásku k malířství a na ženskou ikonografii. Jedna paže položená na stehně, prsy na břiše, hlavu na dlani s tváří zakaboněnou hlubokým spánkem.⁴²

³⁹ Největší malíři: Život, inspirace a dílo. Eaglemoss International, 2000, (130). ISSN 1212-8872., s.22

⁴⁰ In: www.merlinprints.com [online]. [cit. 2019-5-21]. Dostupné z: <http://www.merlinprints.com.au/rose-by-lucian-freud>

⁴¹ [Magazin.aktualne.cz](https://magazin.aktualne.cz) [online]. 2012 [cit. 2019-05-22]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/umeni/londyn-nabizi-krute-obnazene-modely-freudova-vnuka/r~i:article:732430/>

⁴² *Velikání umění – Lucian Freud I.* [Grand Art/Nus de Freud de Giorgione de Titien et d'Ingres] [Dokumentární film]. Scénář a režie Hector OBALK. Francie, 2009

Obrázek č. 18, L. Freud, *Big Sue*, 1996, 151.3 × 219 cm⁴³

Obrázek č. 19, L. Freud, *Spící kontrolorka výhod*, 1995, olej na plátně, 228.6 × 121.3cm⁴⁴

V digitalizované podobě dostupný z: <https://www.ulozto.cz/!noEKWKeW9Olw/velikani-umeni-3-lucian-freud-i-2009-720x404-xvid-2pass-rbbs-avi>

⁴³ In: www.magazin.aktualne.cz [online]. [cit. 2019-5-22]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/umeni/londyn-nabizi-krute-obnazene-modely-freudova-vnuka/r~i:article:732430/>

Tvorba Lucianan Freuda navazuje na tradici realistického aktu. Podobně jako Courbet přeje si i britský malíř stanout proti panující pruderii a pokrytectví. Ukazuje tělo – nezáleží na tom, zda jde o muže nebo ženy – v extrémních situacích, a tedy odhalující pravou osobnost portrétované postavy. Malíř přikládá velký význam technické stránce, neboť barva a materiál představují dva prvky, díky nimž se téma obrazu zhmotňuje a ožívá. Základ tu tvoří silná pečlivě vypracovaná vrstva barvy. Freud umí využít poznatků starých mistrů.⁴⁵

"Vždycky jsem chtěl vytvořit na svých obrazech drama, kvůli tomu jsem lidi maloval.

*Nejjednodušší lidská gesta vyprávějí příběh "*⁴⁶

Lucian Freud

2.2.3 Eric Fischl

Eric Fischl je mezinárodně uznávaný americký malíř a sochař. Jeho umělecká díla jsou zastoupena v mnoha významných muzeích po celém světě. Jeho mimořádné úspěchy během kariéry z něj udělaly jednoho z nejvlivnějších figurálních malířů konce 20. a počátkem 21. století.⁴⁷ Fischl je nejznámější svými figurálními obrazy a nejednoznačným, sexuálně nabitým obrazem. Narodil se 9. března 1948 v New Yorku, kde vyrůstal na příměstském Long Islandu.⁴⁸ Způsob Fischlovy malby, která sama o sobě osciluje mezi rychlým malířským gestem a cílenou modelací realistického výjevu v pozdějších pracích, tematizuje lidskou přirozenost a chladnost modernistického interiéru.

V cyklu obrazů *Krefeld project* maluje najaté herce, muže a ženu, kteří společně obývají prostor vily. Do prostoru umístil fotoaparát a dokumentaci této strojené přirozenosti maluje neutrálním způsobem. Opět zde funguje jakási nevyhraněnost sdělení, obsah, který se projeví až v druhém plánu.⁴⁹

---

⁴⁴ In: *Www.independent.co.uk* [online]. [cit. 2019-5-22]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/art/great-works/great-works-sleeping-by-the-lion-carpet-1995-6-2286cm-x-1213cm-lucian-freud-2327572.html>

⁴⁵ *Největší malíři: Život, inspirace a dílo. Eaglemoss International, 2000, (130). ISSN 1212-8872., s.30 -31*

⁴⁶ *Magazin.aktualne.cz* [online]. 2012 [cit. 2019-05-22]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/umeni/londyn-nabizi-krute-obnazene-modely-freudova-vnuka/r~i:article:732430/>

⁴⁷ *Www.ericfischl.com* [online]. [cit. 2019-05-22]. Dostupné z: <http://www.ericfischl.com/biography>

⁴⁸ *Www.artnet.com* [online]. [cit. 2019-05-22]. Dostupné z: <http://www.artnet.com/artists/eric-fischl/>

⁴⁹ *JEDLIČKA, David. Recyklovaná vizualita v kontextu pedagogiky výtvarné výchovy [online]. Olomouc, 2011 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://theses.cz/id/kig29o/Recyklovana_vizualita-final.pdf. Disertační práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Doc. PaedDr. Hana Babyrádová, Ph.D.*

Obrázek č.20, E.Fischl, Krefeld Project, ; Bathroom, Scene #2, 2003, olej na plátně, 241.3 × 287 cm⁵⁰

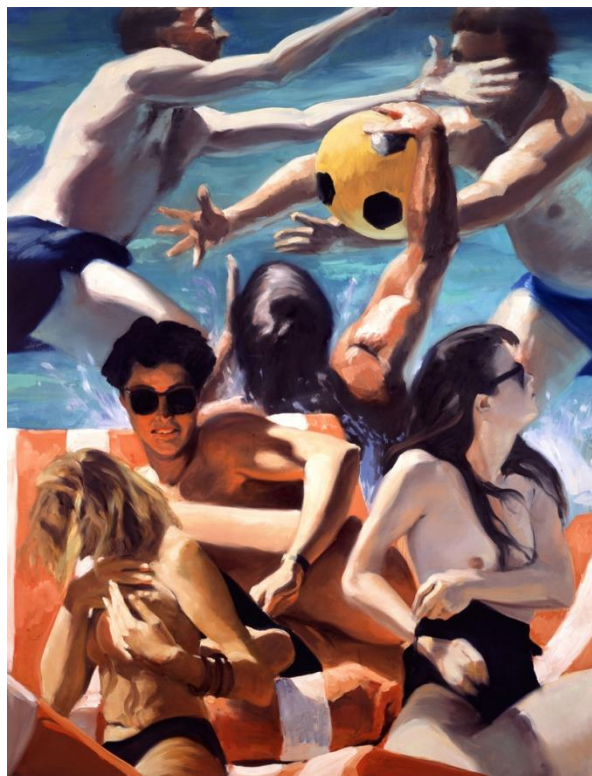
Obrázek č.21, E.Fischl, Krefeld Project; Sunroom, Scene #2, 2002. Olej na plátně. 91 × 137 cm⁵¹

S odstupem času se jeví zajímavá i jeho portrétní tvorba, obrazy narušují klasický formát portrétní a portrétované osoby jsou součástí určitého prostoru. Objevuje se i skupinový portrét, který je svou kompoziční strojeností znám z rodinných alb a vzpomínek na skupinové fotografie třídy. Fischlova tvorba vychází z reprezentace odkazující k fotografii a filmu. Kombinuje disparátní figury derivované ze zdrojů, jako jsou například fotografie pořízené na nudistických plážích.⁵²

⁵⁰ In: <http://www.ericfischl.com/> [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <http://www.ericfischl.com/krefeld-project-1>

⁵¹ Tamtéž

⁵² JEDLIČKA, David. Recyklovaná vizualita v kontextu pedagogiky výtvarné výchovy [online]. Olomouc, 2011 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://theses.cz/id/kig29o/Recyklovana_vizualita-final.pdf. Disertační práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Doc. PaedDr. Hana Babyrádová, Ph.D.

Obrázek č. 22, E. Fischl, *The Call of the Ball*, 1993, olej na plátně, 165.1 × 127 cm⁵³

Obrázek č. 23, E. Fischl, *Scenes From Late Paradise: The Drink*, 2006. Olej na plátně, 191 × 244 cm

54

⁵³In: www.thebroad.org [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <https://www.thebroad.org/art/eric-fischl/call-ball>

⁵⁴In: <http://www.ericfischl.com> [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <http://www.ericfischl.com/scenes-from-late-paradise>

Fischlovy důležité pětičlenné série obrazů, *Cestování Romance* (1994), zahrnuje jemný, ale významný posun v náladě a obsahu umělcovy malby. Pět pláten zobrazuje sled okamžiků v průběhu dne. Hlavními tématy jsou jednotlivé ženy a její osamělost. Zabírá jednolůžkový pokoj v neurčitě, ale zdánlivě cizím místě. Sametová manipulace s tekutými barvami připomíná francouzského malíře devatenáctého století Édouarda Maneta a španělských malířů sedmnáctého století, jako je Diego Velázquez.⁵⁵ V obrazech Fischla však stále zůstává něco, co je v kině. Světelné zdroje se jeví jako protichůdné. Zdá se, že postavy jsou spolu ve stejné scéně. To, co odhaluje, je možná smysl, ve kterém je městská sociální realita sama o sobě koláž. Všichni sdílíme prostor, zatímco zůstáváme sami, izolováni ve svém vlastním vnitřním životě. To je to, co vidíme ve Fischlových obrazech.⁵⁶

Obrázek č. 24, E. Fischl *Cestování Romance: Scéna I*, 1994, olej na plátně, 147 × 165 cm⁵⁷

Obrázek č. 25, E. Fischl, *Cestování Romance: Scéna IV*, 1994, olej na plátně, 140 × 165 cm⁵⁸

⁵⁵ [www.thebroad.org](https://www.thebroad.org/art/eric-fischl) [online]. [cit. 2019-05-22]. Dostupné z: <https://www.thebroad.org/art/eric-fischl>

⁵⁶ [Thequietus.com](https://thequietus.com/articles/24148-eric-fischl-presence-of-an-absence-interview) [online]. [cit. 2019-05-22]. Dostupné z: <https://thequietus.com/articles/24148-eric-fischl-presence-of-an-absence-interview>

⁵⁷ In: <http://www.ericfischl.com> [online]. 2016 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <http://www.ericfischl.com/the-travel-of-romance-1>

⁵⁸ Tamtéž

2.2.4 Edward Hopper

Edward Hopper, narozen roku 1882, byl americký malíř, jehož realistické zobrazení každodenních městských scén šokuje diváka k poznání zvláštnosti známého okolí. Silně ovlivňoval popové umění a nové realistické malíře šedesátých a sedmdesátých let.⁵⁹

Hopper byl jedním z nejpobulárnějších meziválečných a poválečných amerických realistických malířů. Jeho práce zobrazovaly osamělost a izolaci života v amerických velkoměstech. Hopperův styl nebyl ani v nejmenším ovlivněn soudobým evropským uměním ani americkou abstrakcí. Hopper byl fascinován filmem, jeho práce je tím v mnoha případech inspirována jak ve výběru témat, tak v kompozici obrazu. Maloval melancholickou krásu každodenního života i anonymní postavy v podivných perspektivách a ve zvláštním atmosférickém osvětlení, což bezpochyby přispělo k jeho oblíbě u široké veřejnosti.⁶⁰

Metafyzično, které je přítomné, není malováno, ani symbolicky vyjádřeno, je zakódováno právě ve strohosti reality. Sama realita se v obraze stává znakem, Hopperův věčný popis, jakési „suché konstatování“ stavu věcí, otevírá existenciální otázky. Figurální námět se právě přičí pragmatickému popisnému realismu, vypovídá častěji o vztazích, ději, události, což v Hopperově díle nenajdeme. Postavy mezi sebou nekomunikují, pouze se „vyskytují“ na nějakém místě z hlediska kompozice obrazu. Člověk zde plní roli obrazového kompozičního prvku a má svůj prostorový vztah k ostatním kompozičním prvkům obrazu.⁶¹

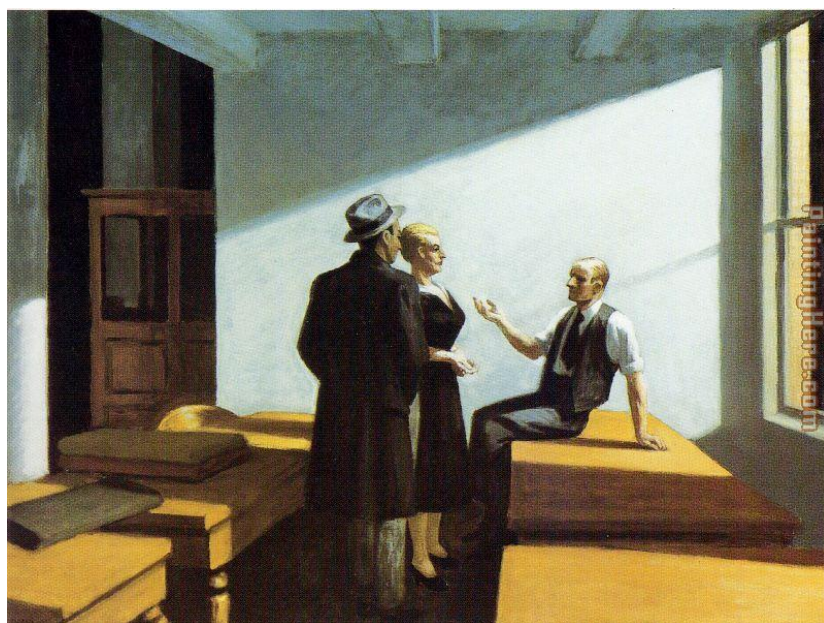
⁵⁹ In: [Http://www.paintinghere.com](http://www.paintinghere.com) [online]. The Editors of Encyclopaedia Britannica, 2019 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: http://www.paintinghere.com/painting/edward_hopper_conference_at_night_6443.html

⁶⁰ [Www.artmuseum.cz](http://www.artmuseum.cz) [online]. 2008 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=325

⁶¹ JEDLIČKA, David. Recyklovaná vizualita v kontextu pedagogiky výtvarné výchovy [online]. Olomouc, 2011 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://theses.cz/id/kig29o/Recyklovana_vizualita-final.pdf. Disertační práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Doc. PaedDr. Hana Babyrádová, Ph.D.

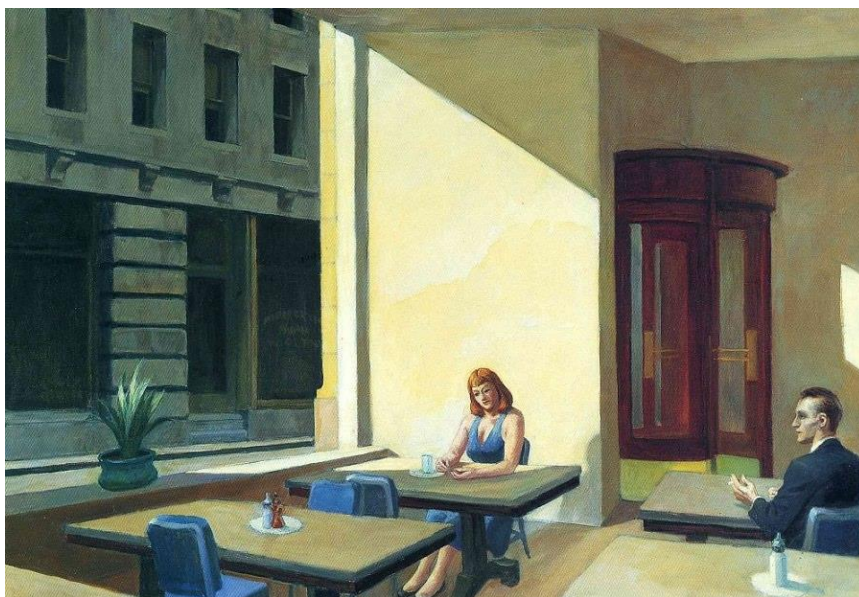
Obrázek č. 26, E. Hopper, *Room in New York*, 1932, olej na plátně, 74 × 91cm⁶²

Obrázek č. 27, E. Hopper, *Conference at Night*, 1949, olej na plátně, 101.6 × 70.49 cm⁶³

⁶² In: www.edwardhopper.net [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <https://www.edwardhopper.net/room-in-new-york.jsp>

⁶³ In: www.wikiart.org [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <https://www.wikiart.org/en/edward-hopper/conference-at-night>

Obrázek č. 28, E. Hopper, *Sunlight in a Cafeteria*, 1958, olej na plátně, 102.1 cm × 152.7 cm ⁶⁴

---

⁶⁴ In: [Www.amazon.in](https://www.amazon.in/Tallenge-Sunlight-Cafeteria-Edward-Hopper/dp/B07F1WL2VV) [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <https://www.amazon.in/Tallenge-Sunlight-Cafeteria-Edward-Hopper/dp/B07F1WL2VV>

2.3 Zobrazení figury v českém prostředí

Další z kapitol se věnuje českým autorům, kteří se též zabývají figurální malbou. Zvolila jsem tyto umělce, protože mě nejvíce svými obrazy inspirují a fascinují a jsou mojí práci nejbližší. Mezi ně jsem i zařadila svoji vedoucí ateliéru malby ze střední školy, která mě zasvětila do světa malířství a díky ní jsem si oblíbila nejen techniku olejomalby a malbu jako takovou. I v této kapitole se budu zabývat jednotlivými autory a jejich díly.

2.3.1 Karel Balcar

Balcarovo malířské dílo je na první pohled inspirováno barokem, jak formálně - caravaggiovským způsobem šerosvitné malby (chiaroscuro) tak i po obsahové stránce tématy - rozpadu, smrti, bolesti a pomíjivé lidské existence v intencích starozákonního. Tato témata zaručují také to, že Balcarova malba i skrze své efektní provedení nesklouzává k líbivosti a laciné podbízivosti. Balcar se tímto programovým historismem řadí ke skupině současných umělců, kteří objevili v evropských dějinách umění bohatý rezervoár inspirace, který je překvapivě nesmírně aktuální a aplikovatelný na problémy současného člověka, který ve své podstatě řeší stejné otázky při konfrontaci se smrtí a tělesností jako člověk v době malíře Michelangela Merisiho dnes spíše známého jako Caravaggio.

Balcarovy figurální kompozice jsou nabitě emocemi, patosem, lidské figury téměř fyzicky atakují diváka svoji tělesností a naturalismem. Dalším typickým elementem v Balcarových obrazech je motiv krajky, která mu dokonce vynesla přezdívku „Krajkář“-krajku chápe Balcar jako narážku na rozpad formy, na symbolické vyjádření mizení a rozpadu lidského těla po jeho smrti. Skrytá erotičnost hraje v Balcarově výtvarném díle významnou roli, Balcarovy figury plné uvaďající tělesnosti a živočišné síly ji používají jako štít proti smrti a rozpadu.⁶⁵

---

⁶⁵ In: [Http://feiglgallery.com](http://feiglgallery.com) [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <http://feiglgallery.com/umelec/5/>

Obrázek č. 29, K. Balcar, *Tenhle dům mě ničí*, 2008, olej na plátně, 169 × 174 cm⁶⁶

Obrázek č. 30, K. Balcar, *Milenka I.*, 2012, olej na plátně, 137 × 141 cm⁶⁷

⁶⁶ In: [Http://www.karelbacar.com](http://www.karelbacar.com) [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <http://feiglgallery.com/umelec/5/>

⁶⁷ In: [Www.artlist.cz](http://www.artlist.cz) [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/dila/milenka-i-108756/>

Obrázek č. 31, K. Balcar, *Sewing 2/II.*, 2010, olej na plátně, 105,5 × 93 cm⁶⁸

Obrázek č. 32, K. Balcar, *We've Run Out of Time, Baby*, 2017, olej na plátně, 115 × 98 cm⁶⁹

⁶⁸ In: www.mutualart.com [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <https://www.mutualart.com/Artwork/SEWING-2-II-/6F15F2F21AAAC115>

⁶⁹ In: www.mutualart.com [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <https://www.mutualart.com/Artwork/Weve-Run-Out-of-Time--Baby/CEA1767429B6B39E>

2.3.2 Adéla Janská

Adéla Janská je figurální malířka patřící ke generaci, která se umělecky formovala po roce 2000. Oproti předešlé dekádě se postoj k figurální malbě změnil. Modernou odsunutá figurální malba se vrátila již bez nutnosti obhajovat své pozice vůči abstraktním a konceptuálním tendencím. Jako studentka, na katedře výtvarné výchovy PdF v Olomouci, později pak obor malba v Banské Bystrici, se zabývala krajinomalbou a projevoval se u ní zvýšený zájem o techniku malby, technologii, tradiční postupy, počínaje přípravou plátna až po závěrečnou úpravu laku. Adéla Janská - ač to může znít jako klišé - tvoří převážně z osobní potřeby a problematika malby jako takové u ní převažuje nad potřebami prezentace.

Obrazy Adély Janské v sobě spojují osobní i zobecněné obsahy. Od známých situací, lidí nebo zvířat, ke kterým má osobní vztah, se významově dotýká existenciálních či psychologických obsahů. Realismus zobrazení osciluje mezi člověkem a prostředím, ve kterém se ocitá. Její obrazy vyjadřují napětí mezi uvolněným rukopisem krajinářů a ostrou konstrukcí architektury a zobrazených objektů. Přes přísně vystavěnou kompozici působí obrazy znepokojujícím dojmem.

Ve vystavené sérii z roku 2015 použila Adéla Janská kromě olejomalby nově také techniku malby akrylovými barvami, která jí umožňuje nanášet větší počet transparentních vrstev. Obrazy působí lehkým dojmem a je možné sledovat postup práce od počátečních tahů podmalby až po poslední finesy. Obrazy jsou často koncipovány jako koláž a akcentují proces vzniku. Jsou vzdálené samoúčelnému přepisu fotografické skutečnosti. Narušení celistvosti obrazového vjemu umožní vnímat realitu jako soubor znaků nesoucích význam. Přitom je zřejmé, že autorka netrvá na jednom možném významu, nevnučuje ho, ale nabízí.⁷⁰

---

⁷⁰ JEDLIČKA, David. [Http://www.galeriecaesar.cz](http://www.galeriecaesar.cz) [online]. 2016 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: http://www.galeriecaesar.cz/Galerie%20Archiv/2016/287_janska/janska.htm

Obrázek č. 33, A. Janská, *Rotace*, 2017, olej na plátně, 190 × 160 cm⁷¹

Obrázek č. 34, A. Janská, *Série Pro Tebe klid*, 2017, olej na plátně, 160 × 180 cm⁷²

---

⁷¹ Z archivu autorky

⁷² Tamtéž

Obrázek č. 35, A. Janská, *Série London calling*, 2018, olej na plátně, 170 × 165 cm ⁷³

Obrázek č. 36, A. Janská, *Série Zahrady*, 2019, olej a akryl na plátně 150 × 130 cm ⁷⁴

---

⁷³ Z archivu autorky

⁷⁴ Tamtéž

2.3.3 Jan Mikulka

Tohoto autora jsem zvolila pro mojí fascinaci skutečností až hyperralitou v obrazech. Je zástupcem současného českého realismu. Ve svých obrazech zachycuje krásu okamžiku a jedinečnosti.

Jan Mikulka se věnuje portrétní tvorbě od středoškolských studií a poprvé vystavoval ještě před přijetím na Akademii roku 2000. Pro ateliér prof. Zdeňka Berana je charakteristická zdravá soutěživost jeho studentů a zároveň dokonalé zvládnutí techniky olejové lazurní malby. Také Mikulka vědomě navazuje na dědictví klasické malby od renesance po akademickou malbu 19. století, ale jeho realistické portréty jsou zcela současné.⁷⁵

Mikulkovy portréty jsou výjimečně dobře namalované, ale není to jen vytříbená a mistrovská technika, kterou jsou pro diváka uchvacující, je to především výraz portrétovaných, Mikulkovy portréty jsou nesmírně silné, ať to zní jako sebevětší klišé, Mikulka umí vyjádřit psychologii člověka, dokáže zachytit člověka v jeho složitosti, jako lidskou bytost nabytou city a duševními chvěními, ze kterých má divák Mikulkových obrazů pocít, že každou chvílí rozvibrují plátno obrazu.⁷⁶

Realisticky podané Mikulkovy portréty nebo oblečené ženy ve vaně působí někdy chladně a nezúčastněně. Také jeho akty odkazují spíše na zdrženlivé a idealizující malby, jako je Velásquezova Venuše se zrcadlem nebo erotismu zbavené Cabanelovo Zrození Venuše. Mikulkovy akty zůstávají věrné tradici zobrazení nahého ženského těla jako ideálu krásy, ale nenavazují s divákem oční kontakt a evokují tím intimní zranitelnost a konotace spíše literární. Formálně dokonalé vyobrazení mělké proudící vody vnáší do obrazu dynamický prvek. Navyklé konvence převrací jeho *Modrý akt* (2017), zobrazující ženské tělo z pohledu pod hladinou. Malíř zde mistrovským způsobem dodává ženské postavě hmatatelnosti a fyzické bezprostřednosti.⁷⁷

---

⁷⁵ Cs.wikipedia.org [online]. 2016 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Mikulka

⁷⁶ [Http://feiglgallery.com](http://feiglgallery.com) [online]. 2016 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <http://feiglgallery.com/umelec/3/>

⁷⁷ Cs.wikipedia.org [online]. 2016 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Mikulka

Obrázek č. 37, J. Mikulka, *Modrý akt*, 2017 ⁷⁸

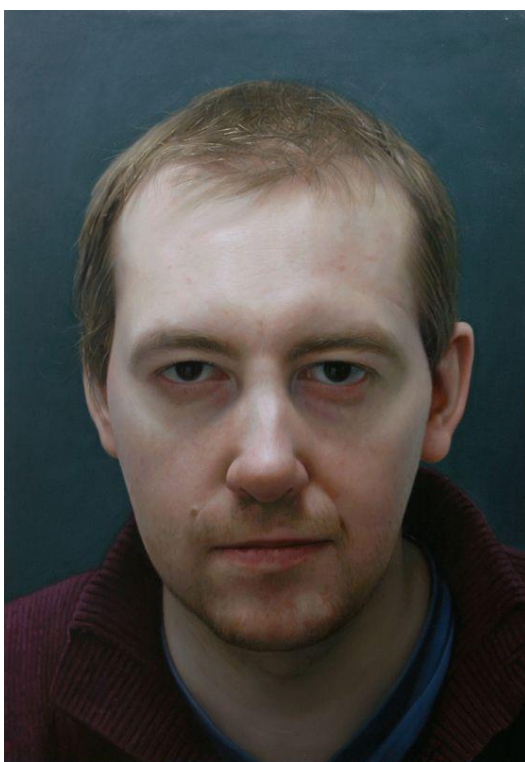
Obrázek č.38, J. Mikulka, *Martina*, olej na plátně, 130 × 90 cm ⁷⁹

⁷⁸ In: Cz.pinterest.com [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/366761963380447804/>

⁷⁹ In: Www.artarena.cz [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <http://www.artarena.cz/malba/martina/>

Obrázek č. 39, J. Mikulka, *Bathtub*, olej na plátně, 120 × 80 cm⁸⁰

Obrázek č. 40, J. Mikulka,, *Autoportrét*, 2012, olej na plátně, 100 × 70⁸¹

⁸⁰ In: www.artarena.cz [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <http://www.artarena.cz/malba/bathtub/>

⁸¹ In: [Magazin.aktualne.cz](https://magazin.aktualne.cz) [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/jan-mikulka/r~i:photo:548711/>

3 Komunikace

Při komunikaci dochází k výměně informací, komunikovat ovšem může také člověk sám se sebou. Nejpřirozenější komunikací je však sociální, která je jednou ze tří stránek sociálního styku.

Psychologie mezilidské komunikace má pro umění prvořadý význam, neboť tvorba a vnímání uměleckých děl a chování s nimi spjaté jsou zvláštní případy sociální komunikace. Při umělecké komunikaci nejde ovšem jen o to, co je sdělováno, nýbrž také o samotné sdělování.⁸²

Když se setkáváme s uměleckým dílem, musíme si ze všeho nejdříve položit otázku, k jakému účelu bylo vytvořeno... Proto bychom se měli snažit umění vnímat v jeho původně zamyšleném kontextu. A tehdy, podaří-li se nám zahlédnout původní kontext díla, musíme ještě skrze dílo proniknout do samotné mysli umělce, který je vytvořil. Právě v tomto bodě začíná porozumění umění...

P.Johnson, Dějiny umění: nový pohled, s.15⁸³

3.1 Nonverbální komunikace

Velkou část mezilidského styku zaujímá dorozumívání beze slov. Naše tělo neustále vysílá prostřednictvím pohybů zprávy do prostoru. V anglosaaské literatuře se proto někdy používá termín „mluva těla“ (body language nebo body speech). Nenoverbální komunikace je ovšem širší jev. Zahrnuje veškeré způsoby dorozumívání, v nichž není zprostředkujícím článkem slovní znak, slovo.

Nonverbální komunikace probíhá z velké části mimo vědomou kontrolu. Mnody zde chybí komunikační záměr anebo je podružný. „Mluva těla“ může být i v rozporu s mluvou slov.⁸⁴ Výzkumy ukázaly, že v takovém případě recipient věří spíše nonverbálnímu sdělení, neboť slovy se dá klamat snáze nežli tělem. Tělo vyradí i to, co nechceme. Každý jeho pohyb má totiž psychologický smysl.⁸⁵

---

⁸² KULKA, Jiří. *Psychologie umění*. Praha: Grada, 2008. *Psyché* (Grada). ISBN 9788024723297. s.186

⁸³ *Tamtéž*

⁸⁴ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*. Praha: Grada, 2008. *Psyché* (Grada). ISBN 9788024723297.s.218

⁸⁵ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*. Praha: Grada, 2008. *Psyché* (Grada). ISBN 9788024723297.s.219

Protože základním zprostředkujícím článkem každé komunikace je znak, budeme i o nonverbální komunikaci uvažovat jako o sdělování informací pomocí znaků. Tyto znaky mohou být různého druhu. Ponejvíce se však setkáváme s příznaky, které jsou také nazývány „výrazové projevy“ (exprese).

Součástí nonverbální komunikace nejsou jen expresivní projevy. Patří sem i způsob oblékání a úprava zevnějšku, kterými člověk dává najevo, jak chce být společensky pojmán. Kromě toho vzhled člověka je neodlučitelně spjat s oblečením a úpravou zevnějšku, které jej dotvářejí a samy o sobě jsou již významově interpretovatelné. Lidský výraz během řeči signalizuje předartikulační pocity, poukazuje na zpracování informací, na přemýšlení, uplatňuje se při přesvědčování, při kladení důrazu na některé z témat hovoru, výrazové projevy jsou dále využívány ke klamání a zastírání a pro předání jemných, většinou citlivých zpráv.⁸⁶

3.1.1 Tělesný kontakt

Dotyk je jedním z nejprimitivnějších nonverbálních znaků. Má rozličné významy – agresivní, přátelské a sexuální, bývá výrazem intimity, některé dotyky (podání rukou, poklepnutí na rameno apod.) mají konvencionální význam. Vcelku platí, že častějším objektem dotyku jsou ženy. Lidé, kteří mají k sobě přátelský vztah, se častěji dotýkají než ti, kteří jsou si lhostejní nebo nepřátelští. Společensky přípustné formy dotyku se ovšem mění od kultury ke kultuře.⁸⁷

3.1.2 Tělesný postoj

Držení těla je dalším nonverbálním znakem, jehož význam mívá emocionální nebo sociální obsah. Existují typické dominantní, nadřazené a submisivní, podřízené postoje, postoje napjaté a uvolněné, sebevědomé a nejisté. Přímé, pevné držení těla vyjadřuje sebeovládání a rozhodnost, skleslé držení bývá výrazem stísněnosti a deprese.

---

⁸⁶ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*. Praha: Grada, 2008. *Psyché* (Grada). ISBN 9788024723297. s.219

⁸⁷ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*. Praha: Grada, 2008. *Psyché* (Grada). ISBN 9788024723297. s.221

3.1.3 Mimika

Mimika je vůbec nejdůležitějším zdrojem informací při komunikování tváří v tvář. Třebaže pro označení mimických výrazů tváře nemáme mnoho slov, obličejové svalstvo je tak bohaté, že se uvádí více než tisíc rozdílných výrazů obličeje.

Z výrazu tváře lze spolehlivě určit radost, štěstí, spokojenost – překvapení, zájem, údiv – strach, děs, hrůzu, úzkost – smutek, utrpení – zlobu, vztek, hněv, zuřivost – odpor, hnus – přezírání, pohrdání – stud, ostýchavost, pocit viny. Pozitivní emoce jako štěstí, láska, překvapení a zájem jsou snáze identifikovatelné než emoce negativní jako strach, smutek, hněv a odpor.

Výraz obličeje utváří mimika čela, obočí, očí, nosu a úst. Čelo může být hladké nebo pokryté vráskami. Svislé vrásky, zamračení vyjadřují rozladění, nelibost, zlost, starost, utrpení nebo duševní námahu. Vodorovné vrásky, svráštělé čelo jsou výrazem překvapení nebo velmi usilovné pozornosti.⁸⁸

3.1.4 Gestika

Gestem lze rozumět jakýkoli pohyb těla, jenž plní expresivní a sdělovací funkci. Termín „gesto“ pochází z latinského „gestum“ (držení, poloha těla, posunek, pohyb). Zde omezíme pojem gesta na expresivní pohyby rukou. Rozlišujeme gesta systematická a autosématická. Systematická gesta jsou srozumitelná pouze v rámci konkrétní promluvy. Pomocí nich se například zdůrazňuje význam slov nebo ilustruje obsah promluvy.

Autosématická gesta se dělí na ikonická, indexová a symbolická, zvláštní skupiny tvoří gesta deiktická a akontaktivní. Indexová gesta jsou založena na objektivní souvislosti (např. tření si rukou, salutování, poklona). Symbolická gesta jsou nejabstraktnější a jejich funkcí je vyjádřit i takový obsah, který je tvaru gesta vzdálen. Příkladem je epřítakání, podání ruky, objetí, pohrožení a podobně.⁸⁹

---

⁸⁸ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*. Praha: Grada, 2008. *Psyché* (Grada). ISBN 9788024723297. s.227

⁸⁹ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*. Praha: Grada, 2008. *Psyché* (Grada). ISBN 9788024723297. s.228

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Beze slov

Velkou část mezilidského styku zaujímá dorozumívání beze slov. Pro mě je velmi důležité při komunikaci s ostatními mimika obličeje, gesta a jiné pohyby tělem. Při pozorování lidí kolem mě, kde se pohybují, mi svými náznaky řeči těla potvrdí své nitro i věci, které sdělovat nechtějí. V životě je velmi důležité své pocity sdílet, ať už slovně nebo silněji, a to svými emocemi či náznaky. Nebát se projevit své nejhlubší pocity, strach, štěstí, lásku či náklonnost.

Proto z těchto výše uvedených důvodů, jsem si zvolila blíže nahlédnout a zabývat se problematikou gest, řeči těla, nonverbální komunikací. Tuto problematiku jsem znázornila do tří velkoformátových pláten, kde na každém plátně je zobrazena jedna běžná denní situace, kde hrají hlavní roli ruce zobrazovaného.

Stručně bych chtěla popsat jednotlivé situace, která jsem pro tuto práci zvolila. Nejenže tyto situace jsou velmi běžné, ale mám k nim úzký vztah a každé z nich je pro mě aktuální.

4.1.1 Návrhy

Při práci na návrzích konečných obrazů bylo pro mne velmi důležité umístění rukou, jakož to důležitého komponentu na obraze. Celá tato kolekce počala návrhem obrazu Mateřství. Od tohoto obrazu jsem dále hledala souvislosti a čerpala jsem z denních zážitků.

Každý jednotlivý obraz má svůj jedinečný obsah nebo příběh, ale také svoji indentickou barevnost. Díky barevnosti lze snadněji upozornit na části obrazu či je utlumit. Námetry pro obrazy nevznikly náhodně, ale přicházeli ze všedních okamžiků.

I když by se to na první pohled nezdálo, všechny tři obrazy tvoří jeden celek. Divák při zhlédnutí může najít souvislost mezi těmito obrazy, počínaje mládím či mateřstvím, přes stavění, budování, ať domu, kariéry nebo společenského postavení a končívaje rozjímáním ve stáří.

Obrázek č. 41, Prvotní návrhy na obrazy. Foto: Monika Citová

Obrázek č. 42, Barevná skica návrhu obrazu „Mateřství“. Foto: Monika Citová

Obrázek č. 43, Barevná skica návrhu obrazu „Zastavení“. Foto: Monika Citová

Obrázek č. 44, Barevná skica návrhu obrazu „Co si sám neuděláš“. Foto: Monika Citová

4.2 „Mateřství“

Tuto situaci či problematiku v současné době vnímám velmi intenzivně. Přátelé či blízcí zakládají rodiny, ale jako největší impuls bylo právě narození mé neteře, u které jsem sledovala od malička, jak se snaží se svojí matkou dorozumívat, sdělovat své pocity či dát najevo své potřeby. Sledovala jsem u nich obou nejen slovní projevy, ale především a to je mnohem důležitější, a tím jsou gesta, dorozumívání pomocí rukou, pohlazení, stisk prstů, kolébání, apod. Myslím si, že je to jedna z důležitých věcí, která pro malé mimnko je následkem toho, jak se dítě bude cítit, zda se bude cítit ohroženo, nebo v bezpečí.

Pro svůj obraz jsem postupovala nejdříve přes skici různého držení miminka v náručí. Dále jsem pořizovala sekvenční snímky při hraní, kolébání, uspávání, apod. Kde z těchto fotografií jsem vybrala tu konečnou verzi, se kterou jsem dále pracovala.

4.3 „Co si sám neuděláš“

Tato situace je mi též velmi blízká. Jelikož s přítelem stavíme svépomoci rodinný dům, velmi často jsem přemýšlela, jak dokáže pár rukou postavit něco, kde lze strávit zbytek života a sdílet společné chvíle. Nejen v této situaci jsou ruce tím důležitým v mém životě. Pocházím z rodiny, kde je kladen velký důraz na rukodělné tvoření. Oba moji rodiče se živí manuálními pracemi, i z tohoto hlediska jsou ruce pro mě něčím nenahraditelným. Od útlého věku jsem nejraději tvořila, malovala, cokoli vyráběla, hlavně abych zaměstnala své ruce. Proto i tato práce je tedy vytvořena ručně bez jakýchkoliv technologií.

Pro tento obraz jsem opět vycházela ze sekvenčně pořizovaných fotografií. Vybrala jsem neplánově tuto scénu při opravování jízdního kola. Při pořizování snímků jsem se zaměřovala na souhru rukou, napětí, námahu, dynamiku.

4.4 „Zastavení“

Na posledním obrazu jsem vycházela ze situace, se kterou jsem se velmi často setkávala při cestování s jinými lidmi. Při cestě vlakem na protějším sedadle seděl postarší pán. Při pohledu na něj bylo zřejmé, že ho buď něco trápí, nebo je tak velmi unavený, aniž by vyslovil jediné slovo. Hlavu měl podepřenou jednou rukou, druhou spadenou na cestovní tašku, která byla posazena vedle něj na sedadle. Začala jsem přemýšlet, co takového pána může trápit, nebo co ho tolik unavilo. Od této doby jsem se více zajímala o druhé, co je může trápit, jestli mají doma šťastnou rodinu, práci, apod. Je pro mě důležité, aby člověk nebyl lhostejný, aby se zajímal i více o druhé, co potřebují nebo si jen tak popovídat. A tomu jsem i více dala průchod a pár lidí se odvážilo mluvit více o svém životě a svěřovat se.

Na tomto obraze je tedy zmiňovaný pán. Na jako jediném z obrazů můžeme pohlédnout do obličeje portrétovaného. Zvolila jsem tak, protože právě v jeho obličeji se nejvíce odrážely jeho pocity, úzkost nebo právě ta únava. Při pohledu na starší občany mě napadá, že se jakoby zastavili v čase. Začínají rozmýšlet nad tím, co prožili za svůj dlouhý život, co všechno okolo je dokáže rozveselit, zkrátka se více zaobýrají věcmi, které nám dříve přišly zbytečné.

Barevnost tohoto obrazu je laděna do melancholických barev; hnědá, vínová a modrá.

4.5 Použitý materiál

4.5.1 Plátno

Plátno je nejrozšířenější podložkou olejomalby. Poskytuje příjemný pracovní povrch, je lehké, snadno se nosí a může být sundáno z malířského rámu, aniž by zabíralo moc místa. Některé jedinečné vlastnosti olejových barev je možné využít pouze na textuře plátna. Na místech, kde je barva nanášena tenčí, zůstávají viditelná vlákna, která mohou být nedílnou součástí obrazu a kontrastují s pastózní prací, která vlákna schová.⁹⁰

Pro moji práci jsem zvolila bavlněné plátno uplé na dřevěném rámu, které jsem posléze našepsovala. Jedná se o tři stejně velká plátna o rozměru 140×150 cm.

4.5.2 Olejomalba

Když byla poprvé objevena olejová barva, byla oslavována jako nejkrásnější vynález. Po staletí patří olejomalba k nejoblíbenějším výtvarným technikám. Vlastnosti olejových barev a jejich médií dovolují dlouhou, jemnou a detailní práci na obraze i expresivní, rychlé a efektní vyjádření. Olejové barvy se vyrábějí v široké barevné paletě. Je mnoho světových tradičních výrobců. Můžeme vybírat z takzvané studentské nebo profesionální kvality.⁹¹

---

⁹⁰ Olej. České I. vyd. Praha: Svojtka & Co., 2004. Příručka pro výtvarníky (Svojtka & Co.). ISBN 8073520672., s.22

⁹¹ Vytvarnepotreby.cz [online]. [cit. 2019-06-11]. Dostupné z: <https://vytvarnepotreby.cz/content/13-jak-na-olejomalbu>

4.6 Postup práce

Nejdříve jsem si k jednotlivým obrazům pořizovala snímky, ze kterých jsem pak vybrala ten nejvhodnější pro moji práci. Barevné fotografie pořízené zrcadlovým a mobilním fotoaparátem jsem poté převedla v Adobe Photoshop do barevných ploch, pro lepší orientaci a snažší podmalbu. Z příslušných snímků jsem výsledný obraz zkonkrétnila na výřez rukou v požadovaném rozměru a poměr stran. Výsledné fotografie jsem si nechala vytisknout na velikost papíru A4, to mi u práce sloužilo jako předloha.

U každého obrazu jsem si nejprve velmi nařídila terpentýnem jednu základní barvu pro jednotlivý obraz. Touto lazurou jsem si naznačila základní stavbu obrazu a vyčlenila tak studené a teplé stíny. S dalším nánosem byla barva o něco hustší díky lněnému oleji a méně zředěna. Takto jsem jednotlivé vrstvy nanášela, dokud se mi výsledný obraz nelíbil. Jako poslední krok jsem použila v kontrastu často tmavé nebo černé barvy ke zvýraznění hlavních částí. Tím nejvýraznějším byly již několikrát zmiňované ruce a gesta s nimi spojená. Na pozadí lze spatřit prvotní lazurní nánosy barvy. Tím divák může sledovat jednotlivé kroky při vzniku obrazů. V některých částech pláten se objevují nezakryté místa, díky jimž se snažím zvýšit u diváka fantazii a jakési tajemství a nejasnosti. Obraz díky tomu i dostává třetí rozměr nebo může evokovat zpracování koláže či podobnost s fotografií.

Jednotlivé barevnosti obrazů jsem volila dle zobrazované situace. Ať už u „*Mateřství*“ jsem zvolila pastelové a nevýrazné barvy, kdy celý podklad a pozadí jsou v chladných tónech modré, pro hlavní část výjevu jsem zvolila teplou růžovou barvu pro větší pozornost.

Zatímco u obrazu „*Co si sám neuděláš*“ jsem sáhla po reálných odstínech a důraz byl kladen na vysoký kontrast a ohraničení tvarů černí. Zde jsem zvolila zemité odstíny barev hnědé, zelené, okrové či oranžové.

Největší změnou barevnosti prošel obraz „*Zastavení*“. Původní pořízená fotografie vlastnila velmi mdlé a nevýrazné barevnosti. U skici jsem tedy zvolila dle svého uvážení sytější a melancholické barvy, které mají korespondovat s náladou celého obrazu.

Hotové obrazy jsem nijak nelakovala či nepaspartovala. Pouze ze zadních stran obrazů jsem připevnila háčky k následnému zavěšení na zeď.

4.7 Obrazová příloha k praktické části

4.7.1 „Mateřství“

Obrázek č. 45, *Mateřství*. Foto: Monika Citová

Obrázek č. 46, *Převedení do barevného zjednodušení*. Foto: Monika Citová

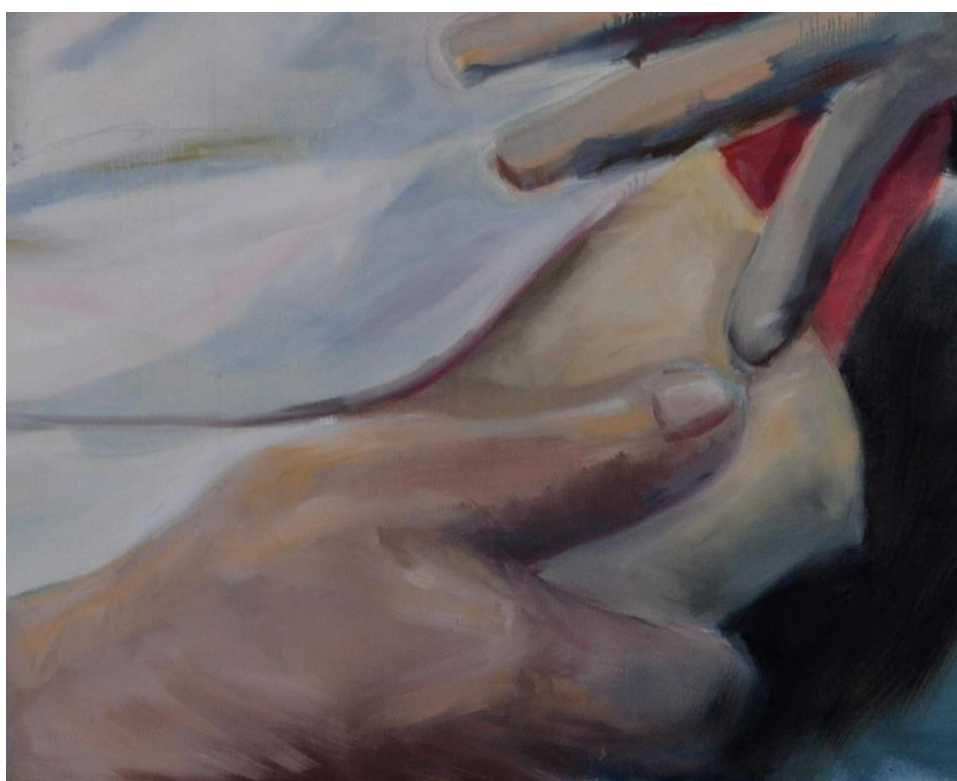
Obrázek č. 47, „Mateřství“ v průběhu práce. Foto: Monika Citová

Obrázek č. 48, „Mateřství“ v průběhu práce. Foto: Monika Citová

Obrázek č. 49, „Mateřství“ – finální práce, detail, olej na plátně, 2019. Monika Citová

Obrázek č. 50, „Mateřství“ – finální práce, detail, olej na plátně, 2019. Monika Citová

Mateřství – finální práce

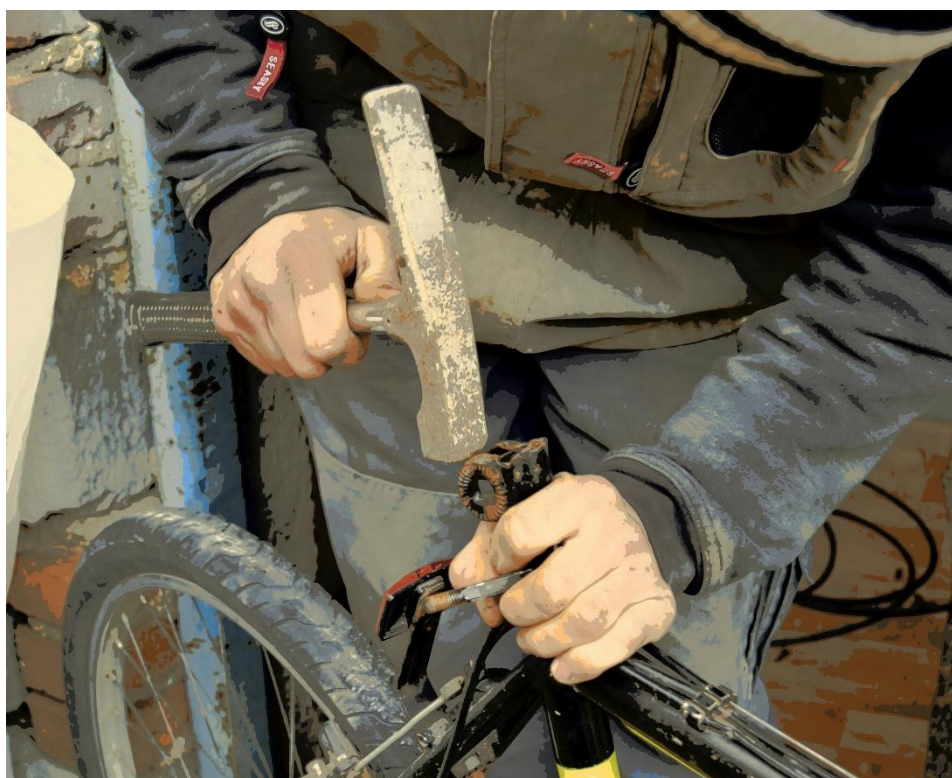

Obrázek č. 51., „Mateřství“ – finální práce, olej na plátně, 2019. Foto: Monika Citová

4.7.2 „Co si sám neuděláš“

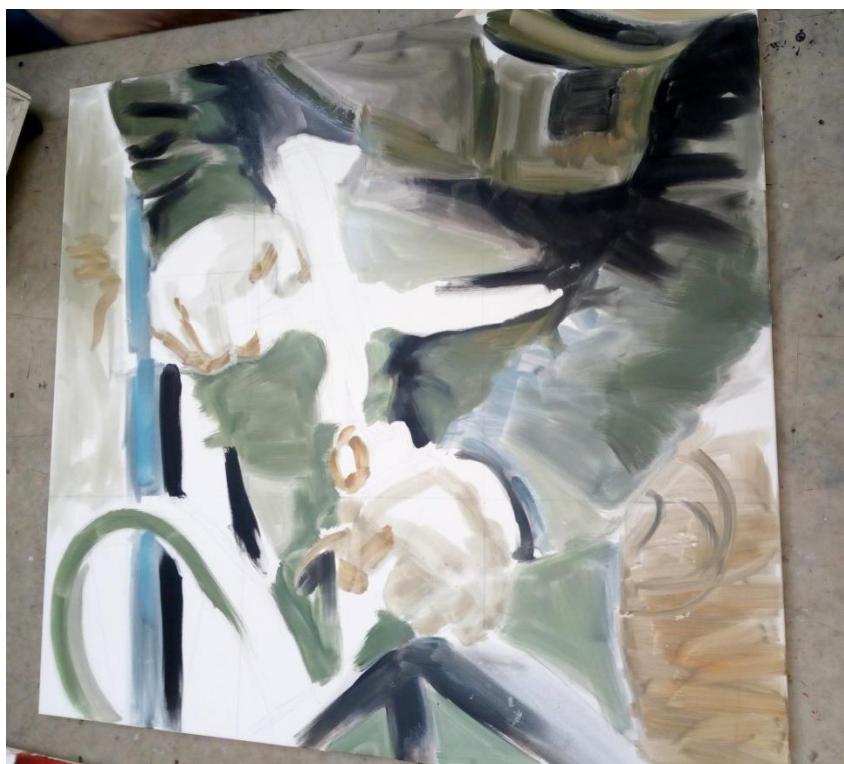
Obrázek č. 52, Mateřství. Foto: Monika Citová

Obrázek č. 53, Převedení do barevného zjednodušení. Foto: Monika Citová

Obrázek č. 54, „Co si sám neuděláš“ v průběhu práce. Foto: Monika Citová

Obrázek č. 55, „Co si sám neuděláš“ v průběhu práce. Foto: Monika Citová

Obrázek č. 56, „Co si sám neuděláš“ v průběhu práce. Foto: Monika Citová

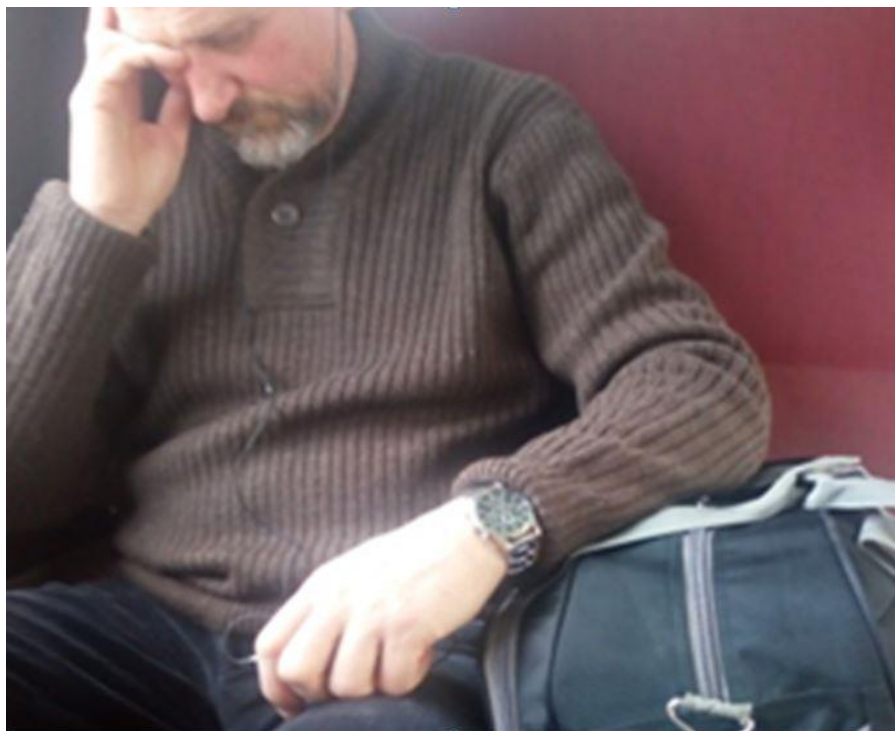
Obrázek č. 57, „Co si sám neuděláš“ finální práce, detail, olej na plátně, 2019. Monika Citová

Co si sám neuděláš – finální práce

Obrázek č. 58, „Co si sám neuděláš“ – finální práce, olej na plátně, 2019. Foto: Monika Čitová

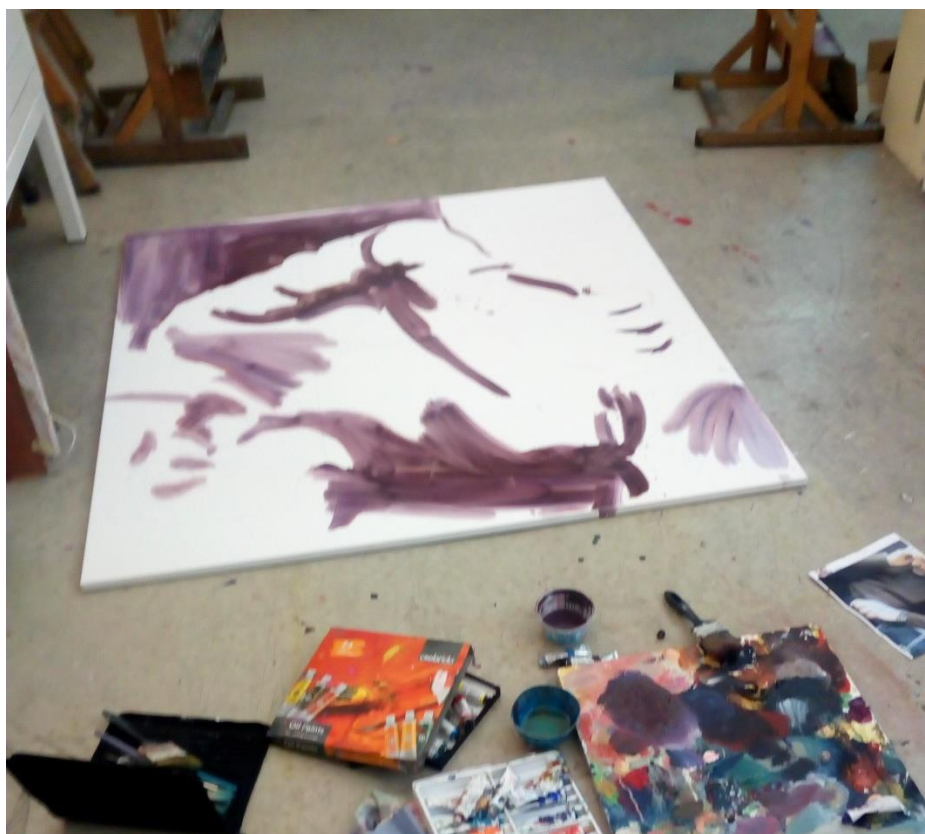
4.7.3 „Zastavení“

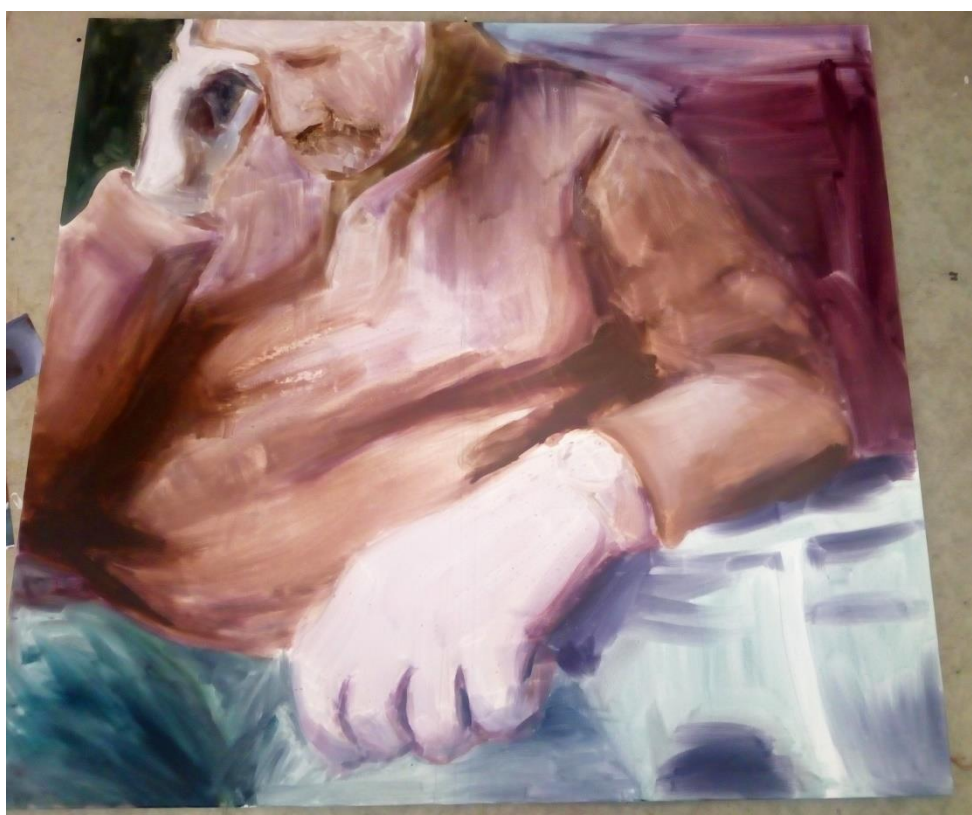
Obrázek č. 59, Zastavení. Foto: Monika Citová

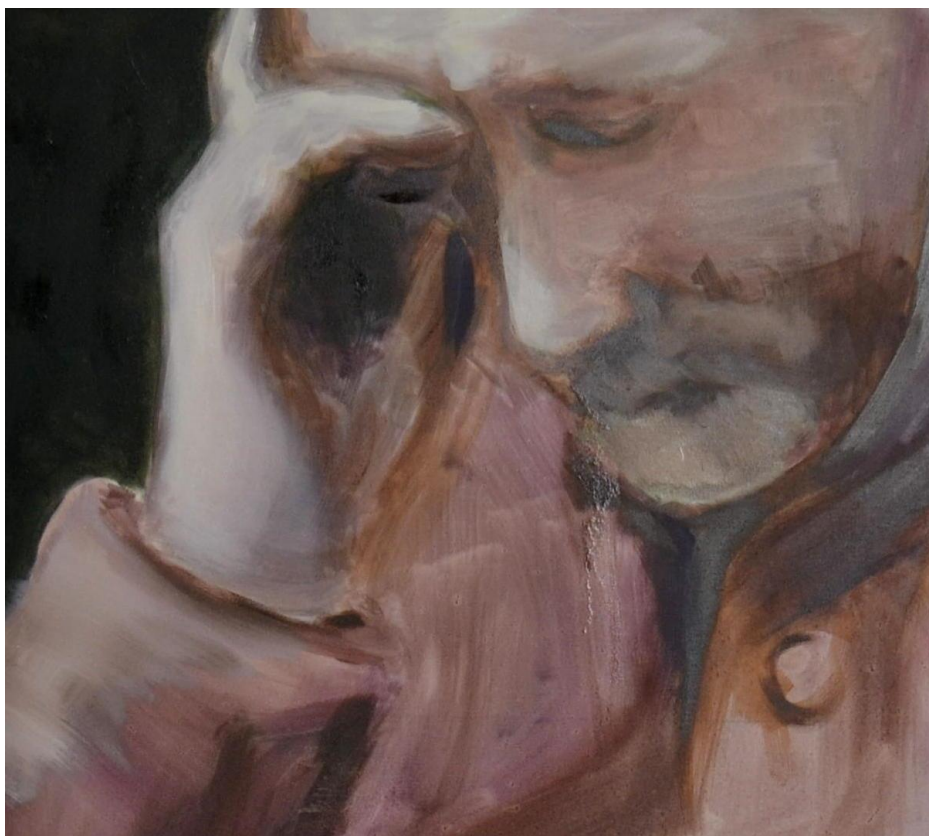
Obrázek č. 60, Převedení do barevného zjednodušení. Foto: Monika Citová

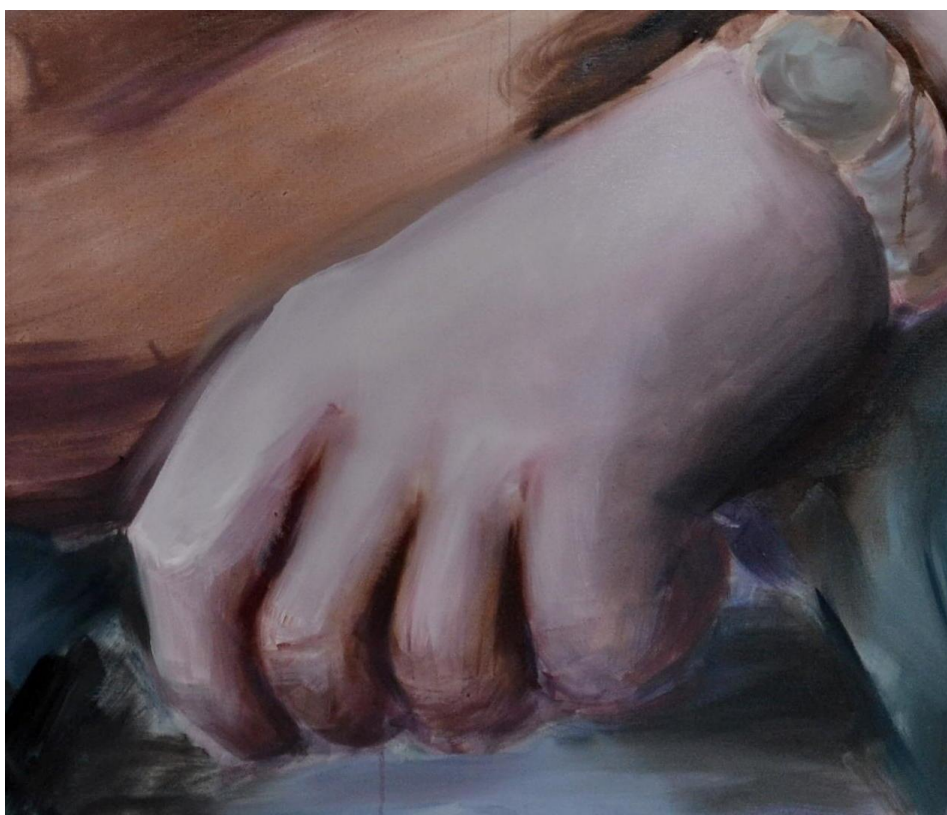
Obrázek č. 61, „Co si sám neuděláš“ v průběhu práce. Foto: Monika Citová

Obrázek č. 62, „Co si sám neuděláš“ v průběhu práce. Foto: Monika Citová

Obrázek č. 63, „Zastavení“ finální práce, detail, olej na plátně, 2019. Monika Citová

Obrázek č. 64, „Zastavení“ finální práce, detail, olej na plátně, 2019. Monika Citová

Zastavení – finální práce

Obrázek č. 65, „Zastavení“ – finální práce, olej na plátně, 2019. Foto: Monika Citová

Obrázek č. 66, Soubor obrazů „Beze slov“ – finální práce, olej na plátně, 2019. Foto: Monika Citová

5 Závěr

Mým cílem v bakalářské práci bylo především vytvořit sérii tří obrazů na zvolené téma a doprovodného teoretického textu. V teoretické části jsem měla za úkol zabývat se především autory blízkými mému tématu. Díky své bakalářské práci jsem poznala mnoho skvělých umělců, kteří pracují různými postupy a technikami, což mi dodalo plno nové inspirace a rozhled v umělecké oblasti.

V praktické části jsem se naučila pracovat s malířským médiem, olejovými barvami a aplikovat na malířské plátno velkých rozměrů. Šlo mi především zaznamenat ruce jako důležitou část v lidském životě. Toto téma mi nabízelo se stále zamýšlet nad okolním světem a lidmi, které v něm žijí. Více jsem se naučila soustředit se na ostatní lidi a snažit se pochopit jejich životní situace, nebo je alespoň rozklíčit skrze signály jejich těla. Myslím, že jako celek tato práce působí vyrovnaně, ať už obsahově nebo po technologické stránce.

Díky této práci jsem si vyzkoušela, jak důležité je mít trpělivost od počátku myšlenky, přes návrhy a zpracování, po finální výjev.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

TEISSIG, Karel a Ivan HRDINA. O kresbě: Základy kreslířských technik. Druhé. Praha: Mladá Fronta, 1982

NOVÁK, Luděk. Nová figurace. 5. Praha: OBELISK, 1970

HUYGHE, René a Piero BIANCONI. Vermeer. Praha: Odeon, 1981

Největší malíři: Život, inspirace a dílo. Eaglemoss International, 2000, (130). ISSN 1212-8872

KULKA, Jiří. Psychologie umění. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 9788024723297

Olej. České 1. vyd. Praha: Svojtka & Co., 2004. Příručka pro výtvarníky (Svojtka & Co.). ISBN 8073520672

7 SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

- 1) https://is.muni.cz/th/380233/pedf_m/Kolegarova_ucebni_listy_cernobile_lpfzbclx.pdf
- 2) https://is.muni.cz/th/gdi2r/Bakalarska_prace_-_Marketa_Hruba.pdf. Bakalářská práce. MASARYKOVA UNIVERZITA Fakulta pedagogická, Katedra výtvarné výchovy. Vedoucí práce Mgr. Petr Kamenický.
- 3) <https://www.vytvarnavychova.sk/maliari/72-jan-vermeer-van-delft>
- 4) <https://www.odmaturuj.cz/malirstvi/vermeer-van-delft/>
- 5) [https://www.slavneobrazy.cz/vermeer-jan-vysivani-\(krajka\)-ido-2319](https://www.slavneobrazy.cz/vermeer-jan-vysivani-(krajka)-ido-2319)
- 6) <https://magazin.aktualne.cz/kultura/umeni/londyn-nabizi-krute-obnazene-modely-freudova-vnuka/r~i:article:732430/>
- 7) <http://www.ericfischl.com/biography>
- 8) <http://www.artnet.com/artists/eric-fischl/>
- 9) https://theses.cz/id/kig29o/Recyklovana__vizualita-final.pdf. Disertační práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Doc. PaedDr. Hana Babyrádová, Ph.D
- 10) <https://www.thebroad.org/art/eric-fischl>
- 11) http://www.paintinghere.com/painting/edward_hopper_conference_at_night_6443.html
- 12) <http://feiglgallery.com/umelec/5/>
- 13) <http://www.galeriecaesar.cz> [online]. 2016 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: http://www.galeriecaesar.cz/Galerie%20Archiv/2016/287_janska/janska.htm
- 14) https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Mikulka
- 15) <http://feiglgallery.com/umelec/3/>

8 Seznam vyobrazení

Obrázek č. 1. Hieratické perspektivy a frontálního zobrazení postav v Egyptě, Zdroj: KOLEGAROVÁ, Jana. Zobrazení lidské postavy [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/380233/pedf_m/Kolegarova_ucebni_listy_cernobile_lpfzbclx.pdf.....8

Obrázek č. 2. Doryforos, Polykleitos, 450 – 445 př. n. l, tzv. „kontrapost“, Zdroj: KOLEGAROVÁ, Jana. Zobrazení lidské postavy [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/380233/pedf_m/Kolegarova_ucebni_listy_cernobile_lpfzbclx.pdf.....8

Obrázek č. 3. Peter Paul Rubens, Tři Grácie, 1639 - Robustní ženské postavy v baroku, Zdroj: KOLEGAROVÁ, Jana. Zobrazení lidské postavy [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/380233/pedf_m/Kolegarova_ucebni_listy_cernobile_lpfzbclx.pdf.....8

Obrázek č. 4. Jacques – Louis David, Madame Récamier, 1800 - Klasicistní zobrazení figury, Zdroj: KOLEGAROVÁ, Jana. Zobrazení lidské postavy [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/380233/pedf_m/Kolegarova_ucebni_listy_cernobile_lpfzbclx.pdf.....9

Obrázek č. 5. Francis Bacon, Tři studie Luciana Freuda, 1969, Zdroj: KOLEGAROVÁ, Jana. Zobrazení lidské postavy [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/380233/pedf_m/Kolegarova_ucebni_listy_cernobile_lpfzbclx.pdf.....11

Obrázek č. 6. František Gross, Strojky před penzijním ústavem, 1936, Zdroj: In: Artlist.cz [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: https://www.google.com/search?q=franti%C5%A1ek+gross+strojky&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=UaA1Oa3cmxVTUM%253A%252CUkHh52sYZJC9LM%252C_&vet=1&usg=AI4_-kSMI3N3RAGV8Y_W471wctkCh4fvPg&sa=X&ved=2ahUKEwj3sWzkJbiAhXMKVAKHAszC4QQ9QEwA3oECAkQCA#imgrc=UaA1Oa3cmxVTUM:&vet=1.....12

Obrázek č. 7. František Hudeček, Noční chodec, 1945 , Zdroj: In: Galerieubetlemskekaple.cz [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: <https://www.galerieubetlemskekaple.cz/katalog-del/nocni-chodec-5/>.....12

Obrázek č. 8. Jiří Kolář, Zasněná Venuše, 1969, Zdroj: In: Novinky.cz [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/334259-recenze-bilance-vytvarne-kreativity-a-modernosti.html>.....13

Obrázek č. 9. Jitka a Květa Válový, Ve vlaku, 1968, Zdroj: In: Artlist.cz [online]. [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/dila/ve-vlaku-5068/>.....13

- Obrázek č. 10. *J. Vermeer, Voják a smějící se dívka, 1658*, Zdroj: In: Viriquetzahh.wordpress.com[online]. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: <https://viriquetzahh.wordpress.com/2011/10/24/militar-y-mujer-sonriente/>.....15
- Obrázek č. 11, *J. Vermeer, Mlékařka, 1658*, Zdroj: In: Wwww.vytvarnavychova.sk [online]. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: <https://www.vytvarnavychova.sk/maliari/72-jan-vermeer-van-delft>.....16
- Obrázek č. 12, *J. Vermeer, Dívka se sklenicí vína, 1659 – 1660*, Zdroj: In: Wwww.artmuseum.cz [online]. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=232.....16
- Obrázek č. 13., *J. Vermeer, Dívka čtoucí dopis, 1657–1659*, Zdroj: In: Wwww.loosovavila.cz [online]. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: <https://www.loosovavila.cz/akce/2019/1/23/pednka-mal-jan-vermeer-dvka-touc-dopis>.....17
- Obrázek č. 14., *J. Vermeer, Krajčářka/ Vyšívání, kolem r. 1669 – 1670*, Zdroj: In: Wwww.artmuseum.cz [online]. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=245.....17
- Obrázek č. 15, *L. Freud, Spící nahá dívka II, 1968, olej na plátně, 55,8 × 55,8*, Zdroj: In: Theartstack.com [online]. [cit. 2019-5-21]. Dostupné z: <https://theartstack.com/artist/lucian-freud/naked-girl-asleep-ii-19>.....19
- Obrázek č. 16, *L. Freud, Spící nahá dívka I., 1961, olej na plátně, 61 × 61 cm*, Zdroj: In: Wikioo.org [online]. [cit. 2019-5-21]. Dostupné z: <http://wikioo.org/paintings.php?refarticle=8XYG74&titlepainting=Naked%20Girl%20Asleep%20I&artistname=Lucian%20Freud>.....19
- Obrázek č. 17, *L. Freud, Rose, 1978-1979, olej na plátně, 91,5×78,5 cm*, Zdroj: In: Wwww.merlinprints.com [online]. [cit. 2019-5-21]. Dostupné z: <http://www.merlinprints.com.au/rose-by-lucian-freud>.....20
- Obrázek č. 18, *L. Freud, Big Sue, 1996, 151.3 × 219 cm*, Zdroj: In: Wwww.magazin.aktualne.cz [online]. [cit. 2019-5-22]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/umeni/londyn-nabizi-krute-obnazene-modely-freudova-vnuka/r~i:article:732430/>.....21
- Obrázek č. 19, *L. Freud, Spící kontrolorka výhod, 1995, olej na plátně, 228.6 × 121.3cm*, Zdroj: In: Wwww.independent.co.uk [online]. [cit. 2019-5-22]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/art/great-works/great-works-sleeping-by-the-lion-carpet-1995-6-2286cm-x-1213cm-lucian-freud-2327572.html>.....21
- Obrázek č. 20, *E. Fischl, Krefeld Project, ; Bathroom, Scene #2, 2003, olej na plátně, 241.3 × 287 cm*, Zdroj: In: Http://www.ericfischl.com/ [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <http://www.ericfischl.com/krefeld-project-1>.....23

- Obrázek č.21, E.Fischl, *Krefeld Project; Sunroom, Scene #2*, 2002. Olej na plátně. 91 × 137 cm, Zdroj: In: [Http://www.ericfischl.com/](http://www.ericfischl.com/) [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <http://www.ericfischl.com/krefeld-project-1>.....23
- Obrázek č. 22, E. Fischl, *The Call of the Ball*, 1993, olej na plátně, 165.1 × 127 cm, Zdroj: In: [Www.thebroad.org](http://www.thebroad.org) [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <https://www.thebroad.org/art/eric-fischl/call-ball>.....24
- Obrázek č. 23, E. Fischl, *Scenes From Late Paradise: The Drink*, 2006. Olej na plátně, 191 × 244 cm.....24
- Obrázek č. 24, E. Fischl *Cestování Romance: Scéna I*, 1994, olej na plátně, 147 × 165 cm, Zdroj: In: [Http://www.ericfischl.com](http://www.ericfischl.com) [online]. 2016 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <http://www.ericfischl.com/the-travel-of-romance-1>.....25
- Obrázek č. 25, E. Fischl, *Cestování Romance: Scéna IV*, 1994, olej na plátně, 140 × 165 cm, Zdroj: In: [Http://www.ericfischl.com](http://www.ericfischl.com) [online]. 2016 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <http://www.ericfischl.com/the-travel-of-romance-1>.....25
- Obrázek č. 26, E. Hopper, *Room in New York*, 1932, olej na plátně, 74 × 91cm, Zdroj: In: [Www.edwardhopper.net](http://www.edwardhopper.net) [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <https://www.edwardhopper.net/room-in-new-york.jsp>.....27
- Obrázek č. 27, E. Hopper, *Conference at Night*, 1949, olej na plátně, 101.6 × 70.49 cm, Zdroj: In: [Www.wikiart.org](http://www.wikiart.org) [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <https://www.wikiart.org/en/edward-hopper/conference-at-night>.....27
- Obrázek č. 28, E. Hopper, *Sunlight in a Cafeteria*, 1958, olej na plátně, 102.1 cm × 152.7 cm, Zdroj: In: [Www.amazon.in](http://www.amazon.in) [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <https://www.amazon.in/Tallenge-Sunlight-Cafeteria-Edward-Hopper/dp/B07F1WL2VV>.....28
- Obrázek č. 29, K. Balcar, *Tenhle dům mě ničí*, 2008, olej na plátně, 169 × 174 cm, Zdroj: In: [Http://www.karelbacar.com](http://www.karelbacar.com) [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <http://feiglgallery.com/umelec/5/>.....30
- Obrázek č. 30, K. Balcar, *Milenka I.*, 2012, olej na plátně, 137 × 141 cm, Zdroj: In: [Www.artlist.cz](http://www.artlist.cz) [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/dila/milenka-i-108756/>.....30

Obrázek č. 31, K. Balcar, <i>Sewing 2/II.</i> , 2010, olej na plátně, 105,5 × 93 cm, Zdroj: In: Www.mutualart.com [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://www.mutualart.com/Artwork/SEWING-2-II-/6F15F2F21AAAC115	31
Obrázek č. 32, K. Balcar, <i>We've Run Out of Time, Baby</i> , 2017, olej na plátně, 115 x 98 cm, Zdroj: In: Www.mutualart.com [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://www.mutualart.com/Artwork/Weve-Run-Out-of-Time--Baby/CEA1767429B6B39E ...	31
Obrázek č. 33, A.Janská, <i>Rotace</i> , 2017, olej na plátně , 190 x 160 cm, Zdroj: Z archivu autorky.....	33
Obrázek č. 34, A.Janská, <i>Série Pro Tebe klid</i> , 2017, olej na plátně, 160 ×180 cm, Zdroj: Z archivu autorky.....	33
Obrázek č. 35, A. Janská, <i>Série London calling</i> , 2018, olej na plátně, 170 × 165 cm, Zdroj: Z archivu autorky.....	34
Obrázek č. 36, A. Janská, <i>Série Zahrady</i> , 2019, olej a akryl na plátně 150 × 130 cm, Zdroj: Z archivu autorky.....	34
Obrázek č.37, J. Mikulka, <i>Modrý akt</i> , 2017 , Zdroj: In: Cz.pinterest.com [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://cz.pinterest.com/pin/366761963380447804/	36
Obrázek č.38, J. Mikulka, <i>Martina</i> , olej na plátně, 130 × 90 cm, Zdroj: In: Www.artarena.cz [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: http://www.artarena.cz/malba/martina/	36
Obrázek č.39, J. Mikulka, <i>Bathtub</i> , olej na plátně, 120 × 80 cm, Zdroj: In: Www.artarena.cz [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: http://www.artarena.cz/malba/bathtub/	37
Obrázek č.40, J.Mikulka,, <i>Autoportrét</i> , 2012, olej na plátně, 100 × 70, Zdroj: In: Magazin.aktualne.cz [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://magazin.aktualne.cz/jan-mikulka/r~i:photo:548711/	
Obrázek č. 41, <i>Prvnotní návrhy na obrazy. Foto: Monika Citová</i>	42
Obrázek č. 42, <i>Barevná skica návrhu obrazu „ Mateřství“ . Foto: Monika Citová</i>	42
Obrázek č. 43, <i>Barevná skica návrhu obrazu „Zastavení“ . Foto: Monika Citová</i>	42
Obrázek č.44, <i>Barevná skica návrhu obrazu „Co si sám neuděláš“ . Foto: Monika Citová</i>	43

<i>Obrázek č. 45, Mateřství. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>48</i>
<i>Obrázek č. 46, Převedení do barevného zjednodušení. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>48</i>
<i>Obrázek č. 47, „Mateřství“ v průběhu práce. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>49</i>
<i>Obrázek č. 48, „Mateřství“ v průběhu práce. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>49</i>
<i>Obrázek č. 49, „Mateřství“ – finální práce, detail, olej na plátně, 2019. Monika Citová.....</i>	<i>50</i>
<i>Obrázek č. 50, „Mateřství“ – finální práce, detail, olej na plátně, 2019. Monika Citová.....</i>	<i>50</i>
<i>Obrázek č. 51, „Mateřství“ – finální práce, olej na plátně, 2019. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>51</i>
<i>Obrázek č. 52, Mateřství. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>52</i>
<i>Obrázek č. 53, Převedení do barevného zjednodušení. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>52</i>
<i>Obrázek č. 54, „Co si sám neuděláš“ v průběhu práce. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>53</i>
<i>Obrázek č. 55, „Co si sám neuděláš“ v průběhu práce. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>53</i>
<i>Obrázek č. 56, „Co si sám neuděláš“ v průběhu práce. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>54</i>
<i>Obrázek č. 57, „Co si sám neuděláš“ finální práce, detail, olej na plátně, 2019. Monika Citová.....</i>	<i>54</i>
<i>Obrázek č. 58, „Co si sám neuděláš“ – finální práce, olej na plátně, 2019. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>55</i>
<i>Obrázek č. 59, Zastavení. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>56</i>
<i>Obrázek č. 60, Převedení do barevného zjednodušení. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>56</i>
<i>Obrázek č. 61, „Co si sám neuděláš“ v průběhu práce. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>57</i>
<i>Obrázek č. 62, „Co si sám neuděláš“ v průběhu práce. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>57</i>
<i>Obrázek č. 63, „Zastavení“ finální práce, detail, olej na plátně, 2019. Monika Citová.....</i>	<i>58</i>
<i>Obrázek č. 64, „Zastavení“ finální práce, detail, olej na plátně, 2019. Monika Citová.....</i>	<i>58</i>
<i>Obrázek č. 65, „Zastavení“ – finální práce, olej na plátně, 2019. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>59</i>
<i>Obrázek č. 66, Soubor obrazů „Beze slov“ – finální práce, olej na plátně, 2019. Foto: Monika Citová.....</i>	<i>60</i>

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Monika Citová
Katedra:	Katedra výtvarné výchovy
Vedoucí práce:	Mgr. David Jedlička, Ph.D
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Beze slov
Název v angličtině:	Without words
Anotace práce:	Tato bakalářská práce je zaměřena na ruce jako prostředek ke komunikaci a důležitou částí našeho života. Jako výtvarnou techniku jsem zvolila olejomalbu na plátně
Klíčová slova:	Figurální malba, Ruce, Olejomalba, Realismus, Lucian Freud, Mimika, Řeč těla, Edward Hopper, Adéla Janská, Eric Fischl, Mateřství
Anotace v angličtině:	This bachelor thesis is focused on hands as a means of communication and an important part of our lives. I chose oil painting on canvas as an art technique
Klíčová slova v angličtině:	Figural Painting, Hands, Oil Painting, Realism, Lucian Freud, Facial Expression, Body Language, Edward Hopper, Adela Janska, Eric Fischl, Motherhood
Přílohy vázané k práci:	CD
Rozsah práce:	69
Jazyk práce:	Český